

Luonnos 30.8.2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

[Esitystä täydennetään myöhemmin ansiotuloveroperusteisiin vuodelle 2024 ehdotettavilla muutoksilla budjettiriihessä tehtävien päätösten perusteella.]

Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että korotus poistetaan alle 65-vuotiailta. Lisäksi enimmäismäärän korotus kaksinkertaistetaan 65 vuotta täyttäneillä 600 eurosta 1 200 euroon.

Asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuuosuutta nostetaan 750 eurosta 900 euroon. Työttömänä ja perhevapaalla olleiden matkakuluvähennyksen omavastuuosuuden alennusta muutetaan vastaavassa suhteessa. Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä koskevaa korotettua kotitalousvähennystä jatketaan vuodelle 2024. Laillistetun fysioterapeutin antama fysioterapia ja laillistetun toimintaterapeutin antama toimintaterapia säädetään kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi töiksi.

Lisäksi esityksessä esitetään tuloverolakia muutettavaksi siten, että lakiin vuonna 2023 lisätyn, yhteisöjen yleistä verovelvollisuutta tosiasiallisen johtopaikan perusteella koskevan, määrättyihin rahastoihin sovellettavan määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaoloa jatkettaisiin vuodelle.

Ulkomaisten avainhenkilöiden lähdeverotuksen alainen työskentelyaika ehdotetaan pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen.

Esityksessä ehdotetaan, että perintö- ja lahjaverolain säännöstä perintöveron pidennetystä maksuajasta pidennettäisiin kahdesta vuodesta 10 vuoteen. Muutoksen myötä maksamatonta perintöveroa ei perittäisi ulosottoteitse, sen perusteella ei haettaisi verovelvollista konkurssiin eikä tietoa siitä merkittäisi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin 10 vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä.

Verohallinnosta annetun lain lakitekstissä olevat viittaukset veroasiamies-virkanimikkeeseen korvattaisiin sukupuolineutraaleilla ilmaisuilla.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2024 alusta. Rahastopoikkeusta koskevat säännökset on tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 2024 loppuun ja niitä sovellettaisiin vuoden 2024 verotuksessa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
2.1 Ansiotulojen veroperusteet.....	5
2.1.1 Ansiotulojen veroasteikko.....	5
2.1.2 Perusvähennys.....	5
2.1.3 Työtulovähennys.....	5
2.2 Matkakuluvähennyksen omavastuu	7
2.3 Kotitalousvähennys	8
2.4 Tuloverolain 9 a §:n määräaikainen rahastopoikkeus	9
2.5 Laki ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta.....	10
2.6 Perintöveron maksuajan pidennys.....	11
2.7 Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön virkanimikemuutos.....	12
3 Tavoitteet	12
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	12
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	12
4.1.1 Ansiotulojen verotus	12
4.1.2 Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotus	13
4.1.3 Matkakuluvähennyksen omavastuu	14
4.1.4 Kotitalousvähennys	15
4.1.5 Määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaolon pidennys	15
4.1.6 Avainhenkilöt.....	16
4.1.7 Perintöveron maksuajan pidennys.....	16
4.1.8 Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön virkanimikemuutos.....	16
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	16
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	16
4.2.1.1 Vaikutukset julkiseen talouteen	16
4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	24
5 Lausuntopalaute	24
6 Säännöskohtaiset perustelut	24
6.1 Vuoden 2024 tuloveroasteikkolaki	24
6.2 Tuloverolaki	24
6.3 Laki ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta.....	27
6.4 Perintö- ja lahjaverolaki	27
6.5 Laki Verohallinnosta.....	27
7 Voimaantulo	28
8 Suhde muihin esityksiin.....	28
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	28
9.1 Ikään perustuva työtulovähennyksen korottaminen	28
9.1.1 Yleistä yhdenvertaisuudesta.....	28

9.1.2 Vuonna 2023 voimaan tullut työtulovähennyksen enimmäismäärän ikäperusteinen korotus.....	29
9.1.3 Ehdotettu muutos työtulovähennyksen enimmäismäärän korotukseen yhdenvertaisuusnäkökulmasta.....	30
LAKIEHDOTUKSET	32
2. Laki tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.....	32
3. Laki ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	35
4. Laki perintö- ja lahjaverolain 52 §:n muuttamisesta	36
5. Laki Verohallinnosta annetun lain 27 §:n muuttamisesta	37
LIITE	39
RINNAKKAISTEKSTIT	39
2. Laki tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.....	39
3. Laki ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	43
4. Laki perintö- ja lahjaverolain 52 §:n muuttamisesta	44
5. Laki Verohallinnosta annetun lain 27 §:n muuttamisesta	45

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Tuloverolain (1535/1992) 124 §:n 5 momentin mukaan kultakin vuodelta toimitettavassa ansiotulon verotuksessa sovellettavasta veroasteikosta säädetään erikseen. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan ansiotuloverotukseen tehdään tarkistus vuosittain ansiotaso- tai kuluttajahintaindeksin perusteella sen mukaan, kummassa indeksi on kasvanut nopeammin.

Tuloverolakiin ehdotetut muutokset perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan. Hallitus tavoittelee veropolitiikallaan kotitalouksien ostovoiman kohentumista, työnteon kannustimien parantumista ja talouskasvun edellytysten vahvistumista. Hallitusohjelman mukaan kotitalouksien ostovoimaa vahvistetaan keventämällä työn ja liikkumisen verotusta. Hallitus ei päätösperäisesti kiristä kokonaisveroastetta.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaan työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus kohdistetaan uudelleen siten, että enimmäismäärän korotus poistuu alle 65-vuotiailta, mutta 65 vuotta täyttäneillä enimmäismäärän korotus kaksinkertaistetaan. Tavoitteena on parantaa yli 65-vuotiaiden työnteon kannustimia merkittävästi. Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten perusteella myönnettävän vähennyksen omavastuun nostaminen 750 eurosta 900 euroon perustuu myös hallitusohjelman kirjaukseen.

Hallitusohjelman veropolitiikan linjaa koskevan liitteen mukaan kotitalousvähennyksen tilapäistä korotusta jatketaan vuoteen 2024. Lisäksi laajennetaan fysioterapia- ja toimintaterapiayritysten sekä vastaavien ammattiharjoittajien tuottama kotikuntoutus kotitalousvähennyksen piiriin. Hallitusohjelma sisältää myös muita kotitalousvähennystä koskevia kirjauksia. Näitä ei ole ollut mahdollista selvittää ja arvioida tämän esityksen valmistelun yhteydessä, vaan niitä tullaan käsittelemään myöhemmin hallituskauden aikana.

Esityksessä ehdotettu ulkomaisten avainhenkilöiden lähdeverotuksen alaisen työskentelyajan pidentäminen seitsemään vuoteen perustuu niin ikään hallitusohjelmaan.

Määräaikaista rahastopoikkeusta koskeva ehdotus liittyy hallituksen esitykseen HE 136/2020 vp tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta sekä sen johdosta annettuun valtiovarainvaliokunnan mietintöön VaVM 33/2020 vp.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Kotitalousvähennystä koskeva osuus on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Hallituksen esityksen tausta-aineisto on saatavilla osoitteessa [valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella VM082:00/2023](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet/tunnuksella/VM082:00/2023).

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Ansiotulojen veroperusteet

2.1.1 Ansiotulojen veroasteikko

Tuloverolain 124 §:n 5 momentin mukaan kultakin vuodelta toimitettavassa ansiotulon verotuksessa sovellettavasta veroasteikosta säädetään erikseen. Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä progressiivinen tuloveroasteikko koskee luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien saamaa ansiotuloa. Veronalaista ansiotuloa on muun ohessa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastuva tulo, eläke sekä tällaisen tulon sijaan saatu etuus tai korvaus.

Sote-uudistuksen johdosta valtion tuloveroasteikkoa muokattiin vuodelle 2023 siten, että siinä on viisi tuloluokkaa aikaisemman neljän sijaan. Ensimmäinen porras alkaa nolasta eurosta ja aiempi kahdeksan euron vero ensimmäisen alarajan kohdalla poistettiin. Asteikon marginaaliveroprosentteja kiristettiin siten, että asteikon alimmalla portaalla marginaaliveroprosentti vastaa prosenttiyksikköinä määrää, jolla kunnallisveroprosentteja alennettiin ja muiden portaiden marginaaliveroprosentteja korotettiin vastaavalla määrällä. Tuloluokkien tulo rajat ja marginaaliveroasteet mitoitettiin niin, että sote-uudistuksen vaikutukset ansiotulojen verotukseen olisivat mahdollisimman neutraalit. Vuoden 2023 tuloveroasteikkoon tehtiin myös 3,5 prosentin indeksitarkistus ansiotuloindeksin muutoksen perusteella. Veroasteikossa indeksitarkistus toteutettiin korottamalla asteikon kaikkia tulo rajoja.

2.1.2 Perusvähennys

Tuloverolain 106 §:ssä säädetään perusvähennyksestä. Säännöksen mukaan verovelvollisen luonnollisen henkilön tulosta vähennetään 3 870 euroa, jos hänen puhdas ansiotulonsa ei muiden vähennysten tekemisen jälkeen ole mainittua määrää suurempi. Jos puhtaan ansiotulon määrä muiden vähennysten jälkeen ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 18 prosentilla yli menevän tulon määrästä.

Koska perusvähennys myönnetään muiden tulosta tehtävien vähennysten tekemisen jälkeen, vähennys kohdistuu päivärahatulon-, palkkatulon- ja eläketulonsaajalla eri tulotasoille mainituista tuloista tehtävien erilaisten vähennysten vuoksi. Perusvähennys tulee täysimääräisenä myönnettäväksi päivärahatuloa saavalla 3 870 euron vuosituloilla, palkkatuloa saavalla noin 8 000 euron ja eläketuloa saavalla noin 13 000 euron vuosituloilla. Perusvähennyksen vaikutus ulottuu päivärahatulonsaajalla noin 25 200 euron vuosituloille, palkkatulonsaajalla noin 32 000 euron ja eläketulonsaajalla noin 28 400 euron vuosituloille.

Aikaisempi kunnallisverotuksen perusvähennys muutettiin sote-uudistuksen yhteydessä vuoden 2023 alusta perusvähennykseksi, joka myönnetään samoin perustein ja saman suuruisena valtionverotuksessa ja kunnallisverotuksessa. Vähennyksen rakenne säilyi muuten samana.

2.1.3 Työtulovähennys

Työtulovähennyksestä säädetään tuloverolain 125 §:ssä. Työtulovähennys tehdään ensisijaisesti ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Siltä osin kuin ansiotulosta valtiolle suoritettava tulovero ei riitä vähennyksen tekemiseen vähennys tehdään kunnallisverosta, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen suhteessa. Vähennys laskeaan verovelvollisen veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, ansiotulona

verotettavan osingon, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella. Vähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.

Vuoden 2023 verotuksessa työtulovähennys on 12 prosenttia vähennykseen oikeuttavien tulojen määrästä. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 2 030 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 22 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 2,03 prosentilla puhtaan ansiotulon 22 000 euroa ylittävältä osalta. Siltä osin kuin verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää 70 000 euroa, vähennyksen määrä kuitenkin pienenee 1,21 prosentilla ylittävältä osalta. Kun puhdas ansiotulo ylittää noin 157 200 euroa, työtulovähennystä ei enää myönnetä.

Vuoden 2023 alusta työtulovähennyksen enimmäismäärää korotettiin portaittain 60 vuotta täyttäneillä lisäämällä tuloverolain 125 §:ään uusi 3 momentti. Vähennyksen enimmäismäärää korotettiin

- 200 eurolla, jos verovelvollinen on ennen verovuoden alkua täyttänyt 60 vuotta, mutta ei kuitenkaan 62 vuotta;
- 400 eurolla, jos verovelvollinen on ennen verovuoden alkua täyttänyt 62 vuotta, mutta ei kuitenkaan 65 vuotta;
- 600 eurolla, jos verovelvollinen on täyttänyt 65 vuotta ennen verovuoden alkua.

Lakimuutosta koskeneen hallituksen esityksen HE 153/2022 vp mukaan yli 60-vuotiaille myönnettävän korotetun työtulovähennyksen tarkoituksena oli edistää säännöksessä tarkoitettujen iän saavuttaneiden henkilöiden työllisyyttä.

Palkasta ja eläkkeestä koostuvien tulojen verotus on yleensä edullisempaa kuin, jos sama kokonaistulo olisi pelkkää palkkaa tai eläkettä. Siten eläketuloa saavalle työn tekeminen on varsin kannattavaa. Edellä mainitussa hallituksen esityksessä arvioitiin työtulovähennyksen enimmäismäärän korottamisen yli 60-vuotiaille tekeväen työn tekemistä eläkkeellä ollessa hieman aikaisempaa kannustavammaksi, jos palkkatulon määrä ylittää 17 500 euroa vuodessa. Työtulovähennyksen ikään perustuvan korotuksen yhtenä tavoitteena oli kannustaa ikääntyneitä jatkamaan pidempään työelämässä.

Toisaalta sillä, että palkasta ja eläkkeestä koostuvien tulojen valmiiksi edullista verorasitusta kevennettiin, saattaa olla myös lisäävää vaikutusta eläkkeellejäämispäätöksen tekemiseen, jos henkilön tarkoituksena on jatkaa osin työskentelyä eläkkeellä ollessa. Palkan ja eläkkeen yhdistelmän edullinen verokohtelu voi tietyissä tilanteissa lieventää nettotulojen pienentymistä työelämästä eläkkeelle siirryttäessä ja siten lisätä halukkuutta siirtyä eläkkeelle kokopäiväisen työskentelyn sijaan.

Työtulovähennyksen korotuksen porrastamisella pyrittiin parempaan kannustusvaikutukseen. Portaiden ajoittaminen 60, 62 ja 65 vuotta täyttäneisiin perustui työllisyysastetta, työllisten määrää ja työttömyysastetta koskeviin tilastotietoihin. Hallituksen esityksessä HE 153/2022 vp oli kuvattu muun ohessa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tietoja 55–74-vuotiaiden työllisyysasteesta vuodelta 2020.

Hallituksen esityksessä HE 153/2022 vp arvioitiin 60 vuotta täyttäneille porrastetusti myönnettävän työtulovähennyksen enimmäismäärän korottamisen taloudellisia vaikutuksia. Korotuksen arvioitiin vähentävän verotuloja noin 76 miljoonalla eurolla. Muutoksen johdosta verotus keveni kaikilla niillä 60 vuotta täyttäneillä, joiden työtulot ylittävät noin 17 500 euroa vuodessa.

Työtulovähennyksen enimmäismäärän täysimääräisestä korotuksesta hyötyivät yli noin 19 000 euroa vuodessa ansaitsevat. Esityksessä arvioitiin, että noin 225 000 verovelvollisen verotus kevenisi työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen johdosta. Muutoksen piirissä olevien keskimääräisen veronalennuksen arvioitiin olevan 60–61-vuotiailla noin 198 euroa vuodessa, 62–64-vuotiailla noin 387 euroa vuodessa ja 65 vuotta täyttäneillä noin 530 euroa vuodessa. Tulonsaajaryhmittäin tarkasteltuna muutoksen arvioitiin kohdistuvan pääasiassa palkansaajiin (noin 82 prosenttia ja eläkeläisiin (noin 10 prosenttia). Muutoksen vaikutus tulonjakoon Gini-kertoimella mitattuna arvioitiin olevan 0,02 prosenttiyksikköä eli toimenpide oli tuloeroja lievästi kasvattava.

Työtulovähennyksen enimmäismäärän korottamisen arvioitiin lisäävän työllisyyttä pitkällä aikavälillä vajaalla 1 000 henkilöllä. Esityksessä todettiin kuitenkin, että ottaen huomioon, että ehdotettu työtulovähennyksen korottaminen vähentäisi julkisen sektorin verotuloja noin 76 miljardilla eurolla olisi kyseessä työllisyysvaikutukset huomioidenkin julkista taloutta heikentävä työllisyystoimenpide.

2.2 Matkakuluvähennyksen omavastuu

Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten vähennyskelpoisuudesta säädetään tuloverolain 93 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuna. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 7 000 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 750 euroa (omavastuuosuus). Matkakuluvähennyksen enimmäismäärän suuruutta on tilapäisesti korotettu 8 400 euroon vuosina 2022 ja 2023.

Matkakuluvähennyksen omavastuuta pienennetään, jos verovelvollinen on ollut osan vuodesta työttömänä tai perhevapaalla. Tuloverolain 93 §:n 4 momentin mukaan, jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 70 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 140 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut soviteltua työttömyysetuutta tai osittaista vanhempainrahaa, täysiä korvauskuukausia laskettaessa korvauspäivät muutetaan täysiksi korvauspäiviksi.

Asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen 750 euron omavastuuta ei ole korotettu vuoden 2015 jälkeen. Vähennyksen omavastuun tarkoituksena on ollut rajata vähennyksen ulkopuolelle lyhyttä asunnon ja työpaikan välistä matkaa kulkevat, joilla matkakustannuksia ei synny tavanomaista enemmän. Koska matkakuluvähennyksen omavastuuosuutta ei ole pitkään aikaan korotettu, vähennyksen piiriin on tullut lyhyitä työmatkoja, jotka ovat aikaisemmin jääneet omavastuuosuuden vuoksi vähennyksen ulkopuolelle. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla matkalippujen hinnat ovat nousseet siten, että useimmiten käytetyn kahden vyöhykkeen matkalipun vuosittaiset kustannukset ovat jo ylittäneet 750 euron omavastuurajan.

2.3 Kotitalousvähennys

Tuloverotuksen eräs keskeinen peruseriaate on, että verotuksessa voidaan vähentää vain tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet menot eli niin sanotut luonnolliset vähennykset. Verovelvollisen elantomenot eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia menoja.

Eräs poikkeus elantomenojen vähennyskelpoisuuteen on kotitalousvähennys. Kotitalousvähennys on verotuki, jonka keskeisin tavoite on ollut työllisyyden parantaminen yhteiskunnan myöntämän tuen avulla. Tarkoituksena on kannustaa kotitalouksia teettämään ulkopuolisella sellaisia töitä, jotka ne ovat aikaisemmin tehneet itse. Lisäksi tarkoituksena on vähentää pimeän työvoiman käyttöä.

Verovelvollinen saa vähentää tuloverolain 127 a §:n perusteella kotitalousvähennyksenä verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä. Kotitalousvähennys myönnetään myös työstä, joka on tehty verovelvollisen, hänen puolisonsa tai edesmenneen puolisonsa vanhempien, ottovanhempien, kasvattivanhempien tai näiden suoraan ylenevässä polvessa olevien sukulaisten tai edellä mainittujen henkilöiden puolisoitten käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajanasunnossa. Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Vähennys on enintään 2 250 euroa vuodessa ja se myönnetään vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa.

Verovelvollinen saa vähentää työnantajan sairausvakuutusmaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun sekä lisäksi 15 prosenttia maksamistaan palkasta. Kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä ennakoperintälain (1118/1996) 25 §:ssä tarkoitettulle ennakoperintärekisteriin merkitylle tuloveronalaista toimintaa harjoittavalle maksetusta työkorvauksesta verovelvollinen saa vähentää 40 prosenttia.

Vuoden 2022 alusta kotitalousvähennystä korotettiin väliaikaisesti tiettyjen töiden kohdalla lisäämällä tuloverolakiin väliaikaisesti 127 f §. Korotus koskee tavanomaisen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä vuosina 2022 ja 2023 sekä öljylämmityksestä luopumista vuosina 2022–2027. Korotuksen piiriin kuuluvien töiden kohdalla vähennyksen enimmäismäärä on 3 500 euroa ja vähennettävä prosenttiosuus kustannuksista työkorvausten osalta 60 prosenttia ja palkkojen osalta 30 prosenttia.

Hoiva- ja hoitotyön kohdalla kotitalousvähennyksen voi saada vain tavanomaisesta, yleisesti kotona tehtävästä hoiva- ja hoitotyöstä. Tällaista työtä on esimerkiksi lasten, sairaiden, vammaisten ja vanhusten hoitaminen hoidettavan kotona. Hoiva ja hoito voi olla esimerkiksi syöttämistä, pukemista, pesemistä ja auttamista ulkoilussa sekä muissa henkilökohtaisissa toiminnoissa tai lapsista huolehtimisesta.

Kotitalousvähennystä ei saa esimerkiksi kampaajan, parturin, kosmetologin, jalkahoitajan, hierojan, ravintovalmentajan ja henkilökohtaisen kunto-ohjaajan palveluista, terapiapalveluista ja muista vastaavista töistä. Verotuskäytännössä niitä ei ole pidetty tavanomaisena kotona tehtävänä hoiva- tai hoitotyönä, vaikka ne tehtäisiin asiakkaan kotona.

Tuloverolain 127 a §:n 2 momentissa on erikseen säädetty, että kotitalousvähennykseen oikeuttavana tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti on verovapaata arvonnlisäverolain (1501/1993) 34–36 §:n mukaan.

Arvonlisäverolain 35 §:n mukaan terveyden- ja sairaudenhoitopalvelulla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla määritetään, palautetaan tai ylläpidetään ihmisen terveydentilaa sekä toiminta- ja työkykyä. Tässä tarkoitettua terveyden- tai sairaanhoitopalvelua on esimerkiksi lääkärin, hierojan, fysioterapeutin, terveydenhoitajan, jalkahoitajan, sairaanhoitajan ja lähihoitajan tekemä työ. Kotitalousvähennystä ei saa heidän antamistaan terveyden- ja sairaudenhoitopalveluista.

Kotitalousvähennystä ei myöskään myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, kunnan myöntämä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli tai lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa (1128/1996) tarkoitettua tukea. Tuet ja palvelusetelit estävät vähennyksen kokonaan, vaikka saatu avustus ei kattaisi kaikkia samasta työstä aiheutuneita kustannuksia.

Kotitalousvähennys on verosta tehtävä vähennys, ja se vähennetään ensisijaisesti valtion tuloverosta. Vähennys tehdään ansiotuloista ja pääomatuloista suoritettavista veroista verojen määrin suhteessa. Ansiotuloista menevästä verosta vähennys tehdään muiden vähennysten jälkeen ennen alijäämähyvitystä. Siltä osin kuin vähennys ylittää valtion tuloveron määrän, se tehdään kunnallisverosta, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen suhteessa.

Vuonna 2021 kotitalousvähennys myönnettiin noin 474 000 verovelvolliselle, ja vähennysten yhteismäärä oli noin 420 miljoonaa euroa. Keskimääräinen vähennys oli noin 886 euroa. Asunnon kunnossapitoon ja perusparannukseen kohdistui noin 79 prosenttia vähennykseen oikeuttavien kustannusten yhteismäärästä. Hoiva- ja hoitotyöhön kohdistui noin 3 prosenttia kustannusten yhteismäärästä ja kotitaloustyöhön noin 18 prosenttia. Kotitalousvähennyksen kustannuksista 1,6 prosenttia oli peräisin työn teettäjän vanhempien kotona tai vapaa-ajan asunnolla tehdystä työstä. Hoiva- ja hoitotyössä osuus oli korkein eli 4,2 prosenttia kustannuksista syntyneen vanhempien tai isovanhempien luona.

Kotitalousvähennyksessä on ollut alusta asti kaksi kantavaa periaatetta. Vähennys myönnetään vain työn osuudesta ja vain kotona tai vapaa-ajan asunnolla tehdystä työstä.

2.4 Tuloverolain 9 a §:n määräaikainen rahastopoikkeus

Tuloverolain 9 §:ssä säädetään yhteisöjen yleisestä ja rajoitetusta verovelvollisuudesta. Tuloverolain 9 §:ää muutettiin 1.1.2021 voimaan tulleella lailla tuloverolain muuttamisesta (1188/2020). Lain 1188/2020 voimaantulosäännöksen mukaan lakia sovellettiin ensimmäisen kerran vuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa. Voimaantulosäännökseen sisältyi siirtymäsäännös, joka mukaan 9 §:n 8 momenttia sovelletaan toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, sijoitusrahastolain (213/2019) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 17 kohdassa tarkoitettuun yhteissijoitusyritykseen (jäljempänä UCITS-rahasto) sekä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun vaihtoehtorahastoon (jäljempänä AIF-rahasto) ensimmäisen kerran vasta vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa (jäljempänä rahastopoikkeus).

Hallituksen esityksen HE 136/2020 vp mukaan siirtymäsäännös sisällytettiin lakiin, koska yleisen verovelvollisuuden laajentaminen tosiasiallisen johtopaikan perusteella UCITS- ja AIF-rahastoihin voisi lausuntopalautteen perusteella vaikuttaa Suomen kilpailukykyyn rahastojen hallinnoinnin osalta ja lamaannuttaa markkinat niiden rahastojen osalta, joiden verotus on jollakin perusteella epäselvä tai tulkinnanvarainen. Hallituksen esityksen mukaan pysyvään rahastopoikkeukseen voisi liittyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT-sopimus) 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun valtiontuen näkökulmasta ongelmia, joita

voitaisiin arvioida tarkemmin määräajan kuluessa. Määräajalla myös varmistettaisiin mahdollisuus riittävään siirtymäaikaan, mikäli toimialaa koskeva lainsäädäntö muuttuisi.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä VaVM 33/2020 vp todettiin, että esityksen mukaan valtiovarainministeriö selvittää kahden vuoden siirtymäajan kuluessa pysyvään rahastopoikkeukseen Euroopan unionin valtioneuvoston päätökset. Keskustelut EU:n komission kanssa pysyvään rahastopoikkeukseen liittyvistä valtioneuvoston päätöksistä ovat kesken. Lailla 1123/2022 tuloverolakiin lisättiin määräaikainen vuonna 2023 sovellettava 9 a §. Pykälän mukaan tuloverolain 9 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 8 momenttia ei sovelleta toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn UCITS-rahastoon sekä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn AIF-rahastoon vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa.

2.5 Laki ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta

Vuoden 1996 alusta voimassa olleen ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain (1551/1995, jäljempänä *avainhenkilölaki*) mukaan ulkomailta tulevat henkilöt, joilla on erityisasiantuntemusta taikka jotka toimivat opettajina suomalaisessa ylempässä oppilaitoksessa, esimerkiksi yliopistossa, tai harjoittavat tieteellistä tutkimusta yleiseksi eduksi, voivat Suomesta saadun palkkatulonsa verotuksessa tietyn edellytyksin valita tavallisen tuloverotuksen asemasta palkkatulon lähdeverotuksen enintään 48 kuukauden ajaksi. Lähdeveron piiriin tulevat avainhenkilöt maksavat lähdeveroa kunnallisveron, valtion ansiotuloveron sekä vakuutetun sairausvakuutusmaksun sijasta. Palkkatulon lähdevero on 32 prosenttia palkan kokonaismäärästä. Ennen vuotta 2020 maksetusta palkasta lähdevero oli 35 prosenttia.

Lain voimassaolo tarkoitettiin alun perin määräaikaiseksi. Siten lakia sovellettiin alkuperäisessä muodossaan vain kahden vuoden ajan eli vuosina 1996 ja 1997 alkaneeseen työskentelyyn. Lain tarkoitus eli pyrkimys edistää sellaisten henkilöiden Suomeen tuloa, joilla on erityisasiantuntemusta, ei kuitenkaan toteutunut toivotussa laajuudessa. Lakia sovellettiin sen ensimmäisenä soveltamisvuonna 1996 noin 40 henkilöön. Elinkeinoelämän edustajien mielestä syynä oli lain lyhyt soveltamisaika, minkä vuoksi lain soveltamista jatkettiin.

Joulukuussa 1999 Suomi teki Euroopan yhteisöjen komissiolle ilmoituksen, jossa pyydettiin komission kannanottoa siitä, onko ulkomailta tulevaan palkansaajaan sovellettava lähdeverojärjestelmä yhteensopiva yhteisön lainsäädännön kanssa. Suomessa järjestelmää ei pidetty valtion tukena. Ilmoituksen olivat Suomea ennen tehneet vastaavista järjestelmistään myös Tanska ja Ruotsi. Komission ratkaisua odottaessa lain soveltaminen oli keskeytyneenä vuonna 2000 alkaneen työskentelyn osalta. Kesäkuussa 2000 Suomelle antamassaan kannanotossa komissio totesi, että ulkomailta tulevaan palkansaajaan sovellettava lähdeverojärjestelmä on niin sanottu yleinen toimenpide, joka ei ole yhteisön lainsäädännön vastainen. Lain soveltamista jatkettiin tämän jälkeen kuusi kertaa. Viimeisen kerran soveltamista jatkettiin lailla 1550/2015 vuosina 2016–2019 alkaneeseen työskentelyyn. Tuolloin lain soveltamisen piirissä olevien henkilöiden määrä oli vuosittain noin 400–750.

Avainhenkilölaki säädettiin lailla 1558/2019 pysyväksi osana pääministeri Antti Rinteen vuoden 2019 hallituksen ohjelman toteuttamista. Määräaikaisen lain soveltamisen jatkamista oli aikaisemmin perusteltu sillä, että on tärkeää kannustaa henkilöitä, joilla on erityistietoa ja -taitoa, tulemaan Suomeen. Tilanteen ei katsottu muuttuneen, vaan erityistä asiantuntemusta omaavien avainhenkilöiden Suomeen tulon edistäminen oli edelleen tärkeää. Samassa yhteydessä avainhenkilöiden palkkatulosta perittävä lähdevero alennettiin 35 prosentista 32 prosenttiin, koska myös ansiotulojen verotuksessa oli tapahtunut kevenemistä. Lakimuutokset tulivat voimaan vuoden 2020 alussa.

Vuosina 2020–2022 lain soveltamisen piirissä oli vuosittain noin 400–600 henkilöä. Koronapandemian voidaan arvioida jonkin verran vaikuttaneen avainhenkilöiden määrään kyseisinä vuosina, minkä vuoksi lukujen perusteella ei voida luotettavasti arvioida avainhenkilöiden määrän kehitystä vuosina 2016–2022. Henkilömäärissä ei joka tapauksessa näyttäisi tapahtuneen merkittäviä muutoksia viime vuosina.

2.6 Perintöveron maksuajan pidennys

Perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 52 §:n mukaan perintö- ja lahjavero on maksettava, vaikka verotus ei olisikaan saanut lainvoimaa. Verokannosta annetun valtiovarainministeriön asetuksen (1010/2019, jäljempänä *verokantoasetus*) 1 §:n 3 momentin mukaan perintövero ja lahjavero kannetaan kahdessa erässä, jos veron määrä on 500 euroa tai enemmän. Veronkantoasetuksen 6 §:n 1 momentin mukaan perintöveron ja lahjaveron ensimmäinen erä on suoritettava viimeistään perintöverotuksen tai lahjaverotuksen toimittamispäivää seuraavan neljännen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Toinen erä on suoritettava viimeistään perintöverotuksen tai lahjaverotuksen toimittamispäivää seuraavan kuudennen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 20 §:n mukaan julkinen saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu, ja muussa tapauksessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on erääntynyt.

Perintö- ja lahjaverolain 56 §:n 1 momentin mukaan, jos lain 55 §:n 1 momentissa tarkoitettuun sukupolvenvaihdoshuojennukseen oikeuttavasta maatilasta, muusta yrityksestä tai niiden osasta määrätyn perintö- tai lahjaveron suhteellinen osa koko verosta on 1 700 euroa tai enemmän, veron osan maksuaikaa pidennetään verovelvollisen ennen verotuksen toimittamista Verohallinnolle tekemästä pyynnöstä. Pykälän 2 momentin mukaan vero, jonka maksamiseen on myönnetty pidennystä 1 momentin mukaan, kannetaan yhtä suurina, vähintään 850 euron määräisinä vuotuiserinä enintään kymmenen vuoden aikana. Pidennetyltä maksuajalta ei peritä korkoa. Pykälän 3 momentin mukaan useamman kuin viiden vuoden aikana kannettava vero vanhentuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 20 §:stä poiketen kymmenen vuoden kuluttua laskettuna sitä seuranneen vuoden alusta, jona vero on määrätty.

Perintö- ja lahjaverolain 52 §:ään lisättiin lailla 1320/2016 uusi 3 momentti, jonka mukaan maksamatta olevaa perintöveroa, sen korotusta ja viivästysseuraamusta ei kuitenkaan peritä ulosototeitse eikä niiden perusteella haeta verovelvollisen asettamista konkurssiin eikä tietoa niistä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa (1346/1999) säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin kaksi vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Perintöverolle, jolle on myönnetty maksuaikaa, peritään normaali viivästyskorko. Perintöverolain 52 §:n 1 momentin, veronkantolain (11/2018) 14 §:n sekä veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain (1556/1995) 5 a §:n 1 momentin mukaan maksamatta jätetylle perintöverolle peritään viivästyskorkoa, joka on kutakin kalenterivuotta edeltävän puolivuotiskauden korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättyinä seitsemällä prosenttiyksiköllä. Korkolain 12 §:n mukainen viitekorko on ajanjaksona 1.7.–31.12.2023 4 prosenttia.

Muutoksen tavoitteena oli lieventää perintöverotuksen epäkohtana pidettyä velvollisuutta maksaa perintövero ennen kuin perintövaroja voidaan käyttää veron maksun rahoittamiseen, ja näin helpottaa perintöverosta aiheutuvia rahoitusvaikeuksia. Tyypillisesti tällaisia tilanteita aiheutuu erityisesti epälikvidejä varoja periville, kuten esimerkiksi noteeraamattomien yhtiöiden osakkeita, lesken hallintaan perintökaaren (40/1965) 3 luvun 1 a §:n nojalla jäävän asunnon tai sellaisen kuolinpesän varoja perineelle, jossa pesän osakkaat ovat jättäneet vaatimatta perinnönjakoa.

2.7 Veronsaajien oikeudenvallontayksikön virkanimikemuutos

Veronsaajien oikeudenvallontayksikössä käytössä olevia virkanimikkeitä ovat veroasiamies, johtava veroasiamies ja veroyliasiamies. Verohallinnossa on pääosin luovuttu mies-loppuisista virkanimikkeistä ja muutettu ne sukupuolineutraaliin muotoon. Veronsaajien oikeudenvallontayksikössä muutosta ei ole kuitenkaan vielä tehty, koska veroasiamies virkanimikkeenä on mainittu Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 27 §:ssä, jossa säädetään kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeuden käyttämisestä.

Edellä mainitun säännöksen 1 momentin mukaan kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeutta voivat mainittujen veronsaajien lisäksi käyttää Veronsaajien oikeudenvallontayksiköstä riippumattomasti ne yksikön veroasiamiehet, jotka tähän tehtävään on nimitetty. Nämä veroasiamiehet avustavat kuntaa, seurakuntaa ja Kansaneläkelaitosta muutoinkin oikeudenvallontaan liittyvissä asioissa. Säännöksen 2 momentissa puolestaan säädetään, että Suomen Kuntaliitto ry nimeää 1 momentissa tarkoitetut veroasiamiehet Veronsaajien oikeudenvallontayksikön esityksestä. Nimeäminen voidaan erityisestä syystä peruuttaa samassa järjestyksessä kuin se on tehtykin.

3 Tavoitteet

[Tavoitteita täydennetään myöhemmin]

Korotetun työtulovähennyksen ikärajojen muutoksella on tarkoituksena siirtää verokannustimien painopistettä 65 vuotta täyttäneisiin ikäluokkiin. Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen muuttamisella sekä matkakuluvähennyksen omavastuun korottamisella tavoitellaan myös verotuottojen kasvattamista.

Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön korotetun kotitalousvähennyksen tavoitteena on tukea ja kannustaa ihmisiä hankkimaan kotiin kyseisiä palveluja ja näin teettämään ulkopuolisilla sellaisia töitä, joita he normaalisti tekevät itse.

Fysioterapiaan- ja toimintaterapiaan laajentamisen tavoitteena on tukea ja kannustaa ihmisiä hankkimaan kyseisiä palveluja kotiin ja näin edistää ihmisten työ- ja toimintakykyä sekä tukea kotona kuntoutumista ja etenkin ikääntyvien ihmisten toimintakykyä ja siten mahdollistaa itsenäistä kotona asumista.

Perintöveron maksuajan pidennyksen tavoitteena on edelleen lieventää perintöveron välittömään maksuvelvollisuuteen liittyviä rahoitusvaikeuksia.

Esityksellä ehdotetaan rahastopoikkeuksen voimassaoloaikaa jatkettavaksi yhdellä vuodella. Lakimuutoksella pyritään takaamaan rahastosektorille toimintavarmuus siksi ajaksi, kun mahdollisuudet rahastopoikkeuksen säätämiseen pysyväksi selvitetään.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Ansiotulojen verotus

[Täydennetään myöhemmin budjettiriihessä tehtävien päätösten perusteella.]

4.1.2 Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotus

Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotusta koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi. Vuoden 2023 alusta voimassa olleen tuloverolain 125 §:n 3 momentin mukaan vähennyksen enimmäismäärää korotetaan portaittain 60 vuotta, 62 vuotta ja 65 vuotta täyttäneillä. Enimmäismäärän korotus 60 vuotta täyttäneillä on 200 euroa, 62 vuotta täyttäneillä 400 euroa ja 65 vuotta täyttäneillä 600 euroa.

Pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjauksen mukaan työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus kohdistetaan uudelleen siten, että enimmäismäärän korotus poistuu alle 65-vuotiailta, mutta 65 vuotta täyttäneillä enimmäismäärän korotus kaksinkertaistetaan. Tavoitteena on parantaa yli 65-vuotiaiden työnteon kannustimia merkittävästi. Esityksessä ehdotetaan, että 65 vuotta täyttäneillä työtulovähennyksen enimmäismäärän korotusta nostettaisiin 600 eurosta 1 200 euroon. Alle 65-vuotiailta työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus poistettaisiin.

Vuoden 2023 alusta voimaan tulleen työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotuksen taloudellisia vaikutuksia arvioitiin ehdotusta koskeneessa hallituksen esityksessä HE 153/2022 vp. Korotuksen tavoitteena oli edistää ikääntyneiden työllisyyttä. Tarkoituksena oli yhtäältä kannustaa ikääntyneitä työntekijöitä pysymään työelämässä pidempään ja toisaalta kannustaa työskentelemiseen eläkkeellä ollessa. Kannustinvaikutusta heikensi kuitenkin se, että korotus oli määrältään pieni. Vaikka korotus oli verovelvollistasolla pieni, korotuksen piiriin tulevien verovelvollisten määrä oli suuri, jolloin verotuottomenetysten arvioitiin kasvavan myös vuositasolla suuriksi (76 miljoonaa euroa). Ehdotuksen arvioidut positiiviset työllisyysvaikutukset olivat maltillisia. Työtulovähennyksen enimmäismäärän korottamisen arvioitiin lisäävän työllisyyttä pitkällä aikavälillä vajaalla 1 000 henkilöllä. Korotuksen arvioitiin olevan julkista taloutta heikentävä työllisyysvoimenpide.

Esityksessä ehdotetaan, että työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus kohdistetaan uudelleen siten, että korotus poistetaan alle 65-vuotiailta. Voimassa olevan työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen haasteena on, että sen kannustinvaikutus työssä jatkamiseen erityisesti alle 65-vuotiailla on heikko johtuen korotuksen pienestä määrästä. Määrällisesti tuki kohdistuu suurelle joukolla, joka koostuu valtaosin palkansaajista. Lisäksi rajalliseen kannustinvaikutukseen nähden tuki on kallis menetettyjen verotulojen näkökulmasta.

Arvioitaessa kannustimia työssä jatkamiseen on perusteltua ottaa huomioon alin lakisääteinen vanhuuseläkeikä. Vuonna 2024 alimman eläkeiän saavuttavat 1959 ja 1960 syntyneet henkilöt. Vuonna 1959 syntyneillä alin lakisääteinen eläkeikä on 64 vuotta ja 3 kuukautta ja vuonna 1960 syntyneillä 64 vuotta ja 6 kuukautta. Osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle voi jäädä 61-vuotiaana.

Palkan ja eläkkeen yhdistelmästä koostuviin tuloihin kohdistuu kevyempi verorasitus kuin saman suuruiseen pelkästä palkasta tai pelkästä eläkkeestä koostuviin tuloihin. Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen myötä palkan ja eläkkeen yhdistelmän verotus keveni lisää 60 vuotta täyttäneillä. Sen sijaan, että kevyempi verotus kannustaisi työskentelemään enemmän, se voi myös kannustaa vähentämään työskentelyä ja aloittamaan osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen, jonka alaikäraja on tällä hetkellä 61 vuodessa. Julkisen talouden kannalta ei ole perusteltua pitää voimassa verotukia, joiden kannustinvaikutukset ovat epäselviä tai jotka jopa tietyissä tilanteissa voivat kannustaa työnteon vähentämiseen erityisesti henkilöillä, jotka eivät ole vielä saavuttaneet vanhuuseläkkeen lakisääteistä alaikäraja.

Työllisyysaste on noussut viime vuosina selvästi 60 vuotta täyttäneillä. Merkittävänä syynä työllisyysasteelle voidaan pitää lakisääteisen eläkeiän alarajan nousemista. Vuonna 2022 vanhuuseläkkeelle siirtyneistä 66 prosenttia olivat 64-vuotiaita ja 20 prosenttia 65-vuotiaita.¹ Vuonna 2021 suurin vanhuuseläkkeelle siirtyneiden ikäluokka oli vielä 63-vuotiaat (47 %).² Tilastokeskuksesta saatujen tietojen mukaan vuonna 2022 työllisyysaste 63-vuotiailla oli 58,7 prosenttia, 64-vuotiailla 35,3 prosenttia ja 65-vuotiailla 26,2 prosenttia. Työllisyysasteen voidaan olettaa nousevan jatkossakin vanhuuseläkkeen alaikärajan noustessa. Verotuet työntöön jatkamisen kannustamiseen olisikin perusteltua kohdistaa vanhuuseläkkeen alaikärajan jo saavuttaneisiin henkilöihin. Tämän puolesta puhuu myös työllisyysasteen selvä aleneminen alimman eläkeiän saavuttamisen jälkeen.

Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen poistamista alle 65-vuotiailta voidaan pitää perusteltuna yllä mainittujen seikkojen johdosta, kun otetaan lisäksi huomioon, että verotuki 60–64 -vuotiaiden osalta kohdistuu valtaosin palkansaajiin, jotka eivät ole vielä saavuttaneet lakisääteistä eläkeikänsä. Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotusta voidaan pitää tehottomana keinona parantaa 60–64-vuotiaiden työllisyyttä.

Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallitus parantaa yli 65-vuotiaiden työntöön kannustimia merkittävästi. Esityksessä ehdotetaan, että työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus 65 vuotta täyttäneillä nostettaisiin hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti 600 eurosta 1 200 euroon. Vähennyksen enimmäismäärän korotuksen kaksinkertaistamisella on tarkoituksena lisätä kannustavuutta jatkaa työntekoa alimman lakisääteisen eläkeiän jälkeen. Muutoksella tavoitellaan 65 vuotta täyttäneiden työllisyyden parantamista. Edellä esityksessä esitettyjen seikkojen ohella vähennyksen enimmäismäärän korotuksen rajan asettaminen 65 ikävuoteen on perusteltua myös työllisyysastetta koskevien tilastotietojen perusteella.

4.1.3 Matkakuluvähennyksen omavastuu

Esityksessä ehdotetaan, että asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuuta nostettaisiin 750 eurosta 900 euroon. Vähennyksen omavastuun tarkoituksena on ollut rajata vähennyksen ulkopuolelle lyhyttä asunnon ja työpaikan välistä matkaa kulkevat, joilla matkakustannuksia ei synny tavanomaista enemmän. Matkakuluvähennyksen omavastuuosuutta on viimeksi korotettu vuoden 2015 alusta. Tuolloin omavastuu nostettiin 600 eurosta 750 euroon. Koska matkakuluvähennyksen omavastuuta ei ole pitkään aikaan korotettu, vähennyksen piiriin on tullut lyhyitä työmatkoja, jotka ovat aikaisemmin jääneet omavastuuosuuden vuoksi vähennyksen ulkopuolelle. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla matkalippujen hinnat ovat nousseet siten, että useimmiten käytetyn kahden vyöhykkeen matkalipun vuosittaiset kustannukset ovat jo ylittäneet 750 euron omavastuurajan. Omavastuuosuuden korottaminen vähentäisi myös Verohallinnon työmäärää ja hallinnollisia kustannuksia, koska lyhyet työmatkat jäisivät omavastuuosuuden korotuksen jälkeen omavastuurajan alle.

Esityksessä ehdotetaan myös, että työttömänä tai perhevapailla olleiden matkakuluvähennyksen omavastuun pienennyksen suuruutta koskevia säännöksiä muutetaan samalla kun omavastuu-

¹ Eläketurvakeskus: Suomen työeläkkeen saajat 2022. Eläketurvakeskuksen tilastoja 05/2023. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146796/suomen-tyoelakkeensaajat-2022.pdf?sequence=5&isAllowed=y>

² Eläketurvakeskus: Suomen työeläkkeen saajat 2021. Eläketurvakeskuksen tilastoja 04/2022. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144674/suomen-tyoelakkeensaajat-2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

osuuden määrää nostetaan. Jatkossa verovelvollisen omavastuuosuutta pienennettäisiin 80 eurolla kuukaudessa jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus olisi kuitenkin vähintään 160 euroa vuodessa. Omavastuuosuuden alentaminen mitoitettaisiin määrältään siten, että se pysyisi suhteellisesti samalla tasolla verrattuna ehdotettuun omavastuuosuuden korotukseen.

4.1.4 Kotitalousvähennys

Hallitusohjelman mukaan kotitalousvähennyksen tilapäistä korotusta jatketaan vuoteen 2024. Tällä tarkoitetaan voimassa olevan lain mukaisesti vuosina 2022 ja 2023 sovellettavan kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön korotetun kotitalousvähennyksen voimassaolon jatkamista yhdellä vuodella. Tähän perustuen tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöhön sovellettaisiin korotettua kotitalousvähennystä myös vuonna 2024.

Hallitusohjelman veropolitiikkaa koskeva liite sisältää kirjauksen, jonka mukaan fysioterapia- ja toimintaterapiayritysten sekä vastaavien ammatinharjoittajien tuottama kotikuntoutus laajennetaan kotitalousvähennyksen piiriin. Tällä hetkellä kyseiset palvelut eivät oikeuta kotitalousvähennykseen. Palvelut ovat pääsääntöisesti arvonlisäverovapaata terveyden- ja sairaanhoito-palvelua, jotka eivät oikeuta kotitalousvähennykseen. Verotuskäytännössä kyseiset palvelut on myös katsottu sellaisiksi palveluiksi, jotka eivät ole kotitalousvähennystä koskevassa lainsäädännössä tarkoitettua tavanomaista kotona tehtävää hoiva- tai hoitotyötä, vaikka ne tehtäisiin asiakkaan kotona.

Fysioterapia ja toimintaterapia ovat kuitenkin tyypillisiä kuntoutusmuotoja etenkin ikääntyvien ihmisten kotona tapahtuvassa terapiassa. Kotitalousvähennyksen laajentaminen fysioterapiaan ja toimintaterapiaan voisi näin osaltaan edistää tavoitetta tukea ikääntyvien ihmisten toimintakykyä ja itsenäistä kotona asumista. Laajentaminen tukisi ikääntyvän väestön lisäksi myös esimerkiksi lapsen kehitystä tukevaa kotona tapahtuvaa fysio- tai toimintaterapiaa sekä työikäisen väestön työ- ja toimintakykyä ja kotona kuntoutumista, koska kotitalousvähennystä voivat hyödyntää kaikki tuloveroa maksavat henkilöt.

Tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi hallitusohjelman veropoliittista linjausta koskevan kirjauksen mukaisesti siten, että kotitalousvähennys myönnettäisiin jatkossa myös fysioterapeutin antamasta fysioterapiasta ja toimintaterapeutin antamasta toimintaterapiasta. Edellytyksenä olisi, että palvelun suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu laillistettu fysioterapeutti tai laillistettu toimintaterapeutti. Lisäksi palveluntuottajalla tulisi olla sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) tarkoitettu oikeus tuottaa fysioterapia- tai toimintaterapiapalveluja. Laajennus tulisi osaksi normaalia kotitalousvähennystä ja siihen sovellettaisiin vastaavia säännöksiä kuin myönnettäessä vähennystä tavanomaisen hoiva- ja hoitotyön perusteella.

4.1.5 Määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaolon pidennys

Keskustelut EU:n komission kanssa pysyvään rahastopoikkeukseen liittyvistä valtioneuvoston päätöksistä ovat kesken. Tästä syystä rahastopoikkeuksen voimassaoloaika ehdotetaan jatkettavaksi vuodella. Esityksessä ehdotetaan tuloverolakiin lisättäväksi uutta määräaikaista, vuonna 2024 sovellettavaa TVL:n 9 a §:ää, jonka mukaan ETA-valtiossa perustettuihin tai rekisteröityihin UCITS- tai AIF-rahastoihin ei sovellettaisi TVL:n 9 §:n 1 momentin 1 kohdan sekä 8 momentin säännöstä yhteisöjen yleisestä verovelvollisuudesta tosiasiallisen johtopaikan perusteella.

4.1.6 Avainhenkilöt

Avainhenkilölain enimmäistyöskentelyaika ehdotetaan pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen. Muutosehdotuksen toteutuessa avainhenkilön saamasta palkkatulosta perittäisiin kiinteää 32 prosentin lähdeveroa kolme vuotta nykytilannetta pidempään. Muutosehdotus perustuu pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan, jonka mukaan työskentelyajan pidentämisellä pyritään parantamaan kansainvälisten osaajien houkuttelemiseksi tarkoitettuja verokannustimia.

4.1.7 Perintöveron maksuajan pidennys

Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kohdassa 1.3 Veropolitiikka todetaan, että perintöveron maksuaikojä pidennetään 10 vuoteen.

Velvollisuutta maksaa perintövero ennen, kuin perintövaroja voidaan käyttää veron maksun rahoittamiseen, on tarkoituksenmukaista edelleen lieventää ja siten helpottaa perintöverosta aiheutuvia rahoitusvaikeuksia. Tämän vuoksi ehdotetaan, että perintö- ja lahjaverolain 52 §:n 3 momentissa säädettyä perintöveron maksuajan pidennystä pidennetään 2 vuodesta 10 vuoteen. Tällöin perintöveroa ei perittäisi ulosottoteitse, sen perusteella ei haettaisi verovelvollista konkurssiin eikä tietoa siitä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin 10 vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Ajalta perittäisiin normaali viivästyskorke.

Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 20 §:ssä säädetään julkisten saatavien vanhentumisesta. Pykälän mukaan julkinen saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu, ja muussa tapauksessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on erääntynyt. Perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 3 momentin mukaan useamman kuin viiden vuoden aikana kannettava, sukupolvenvaihdoshuojennukseen liittyvä vero vanhentuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 20 §:stä poiketen kymmenen vuoden kuluttua laskettuna sitä seuranneen vuoden alusta, jona vero on määrätty. Jotta perintövero, jonka maksuaikaa pidennetään, ei vanhenisi maksuajan aikana, olisi tarkoituksenmukaista säätää mainitun perintöveron vanhentumisajasta. Tästä syystä ehdotetaan säädettäväksi perintö- ja lahjaverolain 52 §:n 3 momentissa, että perintövero, joka kannetaan useamman kuin viiden vuoden aikana, vanhentuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 20 §:stä poiketen 12 vuoden kuluttua laskettuna sitä seuranneen vuoden alusta, jona vero on määrätty.

4.1.8 Veronsaajien oikeudenvallontayksikön virkanimikemuutos

Verohallinnosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeuden käyttämistä koskevassa säännöksessä olevat viittaukset veroasiamieheen korvataan sukupuolineutraaleilla ilmaisuilla. Ehdotetun muutoksen johdosta Verohallinto voi linjauksensa mukaisesti muuttaa päätöksellään Veronsaajien oikeudenvallontayksikön virkanimikkeitä ilman, että siitä aiheutuu ristiriitaa nimikkeiden ja lainsäädännön välille.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

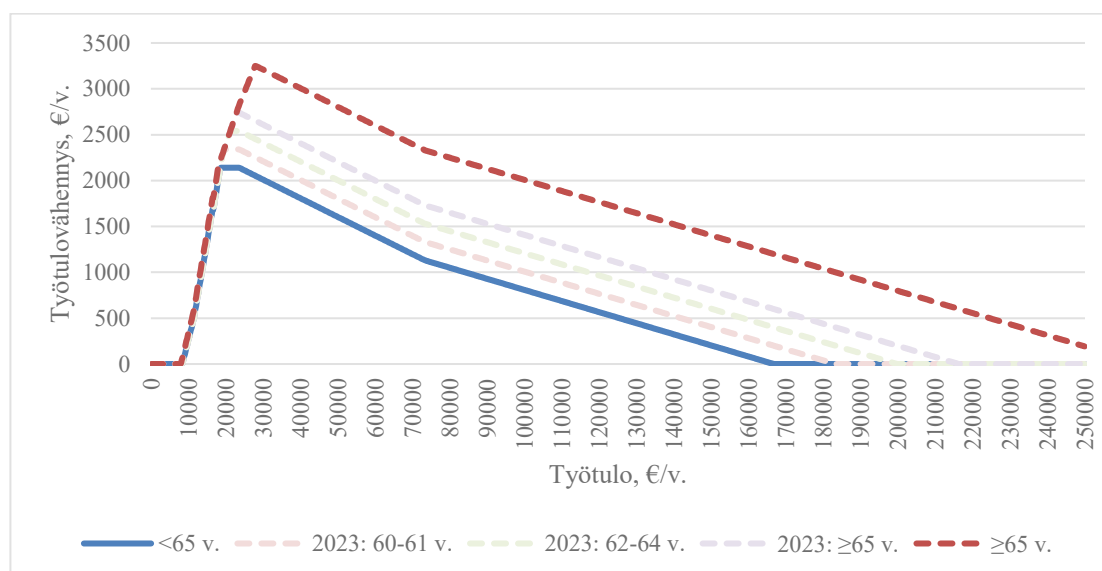
4.2.1.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Ansiotulojen verotus

[Esitysluonnoksen vaikutusarvioissa on otettu huomioon ansiotuloveroperusteisiin tehtävä ansiotuloindeksin mukainen 3,6 prosentin indeksitarkistus. Lausuntokierroksen alkamisen aikaan uusimman käytettävissä olleen ennusteen perusteella tehdyn arvion mukaan ansiotuloveroperusteiden ansiotasoindeksin mukaisen tarkistuksen arvioidaan vähentävän ansiotuloveroja noin 756 miljoonalla eurolla. Veroperusteisiin tehtävät muutokset tulevat vielä muuttumaan budjet-tiriihessä tehtävien päätösten ja ennusteiden päivittymisen perusteella. Vaikutusarvioita päivitetään tältä osin myöhemmin.]

Ikään perustuva työtulovähennyksen uudelleenkohdentaminen

Työtulovähennyksen ikään perustuvaa enimmäismäärän korotusta koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että asteittainen korotus poistetaan 60–64-vuotiailta. Vähennyksen enimmäismäärän korotus 65 vuotta täyttäneillä verovelvollisilla sen sijaan nostetaan 600 eurosta 1 200 euroon. Alla olevasta kuviosta käy ilmi ehdotuksen vaikutus työtulovähennyksen määrään eri tulotasolla eri ikäryhmillä.

Ehdotetun muutoksen johdosta verotus kiristyisi kaikilla niillä 60–64 vuotta täyttäneillä työtulovähennystä saavilla, joiden työtulot ylittävät noin 18 600 euroa vuodessa. Työtulovähennyksen enimmäismäärän täysimääräisestä korotuksesta hyötyisivät kaikki 65 vuotta täyttäneet yli noin 28 000 euroa vuodessa ansaitsevat. 65 vuotta täyttäneillä korotettua työtulovähennystä ei enää myönnettäisi, kun tulot ylittäisivät noin 265 800 euroa vuodessa. Ehdotus tarkoittaisi, että 60–64 vuotta täyttäneillä verotus kiristyisi noin 192 000 verovelvollisella. Muutoksen piirissä olevien keskimääräinen veronkiristys olisi 60–61-vuotiailla noin 190 euroa vuodessa, noin 364 euroa vuodessa 62–64-vuotiailla ja 65 vuotta täyttäneillä verotus kevenisi keskimäärin 533 euroa vuodessa.

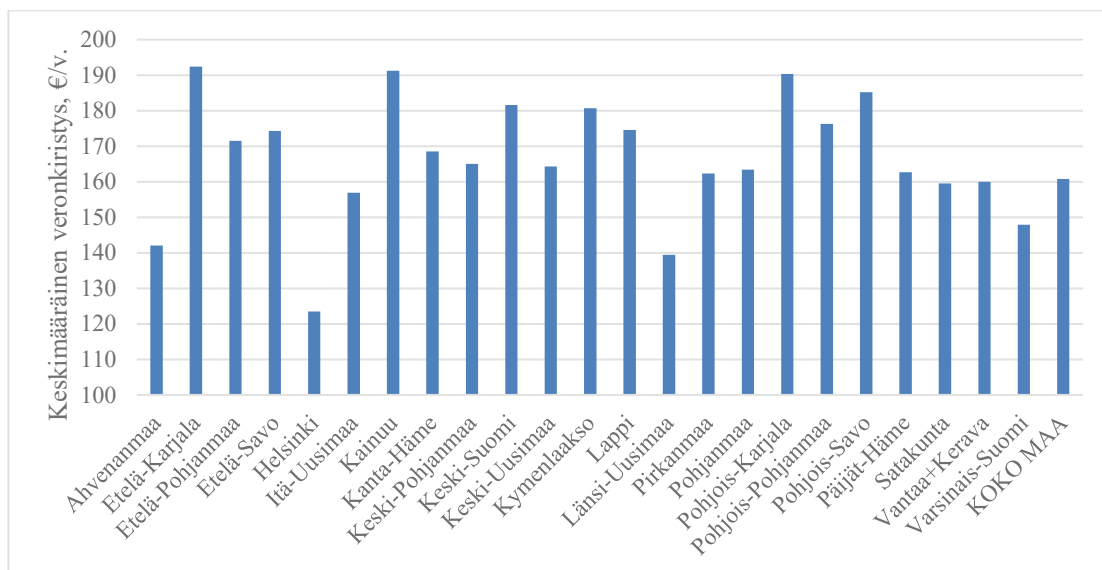
Työtulovähennyksen muutoksen arvioidaan kasvattavan verotuloja noin 37 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 35 miljoonaa, kuntien osuus 2 miljoonaa, seurakuntien ja Kansaneläkelaitoksen osuus muutoksesta arvioidaan vähäiseksi. Verotuottovaikutuksesta noin 57 miljoonaa euroa kohdistuu 60–64-vuotiaisiin ja noin -20 miljoonaa euroa 65 vuotta täyttäneisiin.

Muutoksen vaikutuksesta noin 59,7 prosenttia arvioidaan kohdistuvan naisiin ja 40,3 prosenttia miehiin. Muutoksen piirissä olevien osalta käytettävissä oleva tulo alenee keskimäärin 187 eurolla naisilla ja 133 eurolla miehillä. Naisten käytettävissä olevan tulon keskimääräinen muutos on 0,xx prosenttia ja miesten noin 0,xx prosenttia. Uudistus heikentää osaltaan taloudellista tas-arvoa.

Tulonsaajaryhmittäin tarkasteltuna muutos kohdistuisi pääasiassa palkansaajiin ja eläkeläisiin. Alla olevasta taulukosta käy ilmi muutoksen verotuottovaikutukset tulonsaajaryhmittäin.

Sosioekonominen asema	Verojen muutos, M€
Alaikäinen	0
Eläkeläinen	-2,8
Elinkeinonharjoittaja	0,2
Elinkeinoyhtymän yhtiömies	-0,01
Kuolinpesä	-0,04
Maatalouden harjoittaja	0,1
Maatalousyhtymän yhtiömies	0,02
Muut	0,03
Pääomatulon saaja	0,05
Palkansaaja	39,2
Rajoitetusti verovelvollinen	0
Työtön	0,05
Yhteensä	36,8

Alueellisesta näkökulmasta ehdotetun muutoksen verotusta kiristävä vaikutus arvioidaan olevan jokseenkin tasainen. Ahvenanmaan maakunnassa, Helsingissä ja Uudellamaalla vaikutus on kuitenkin keskimääräistä hieman pienempi ja vastaavasti vaikutus on keskimääräistä suurempi Etelä-Karjalan, Kainuun, ja Pohjois-Karjalan maakunnissa.

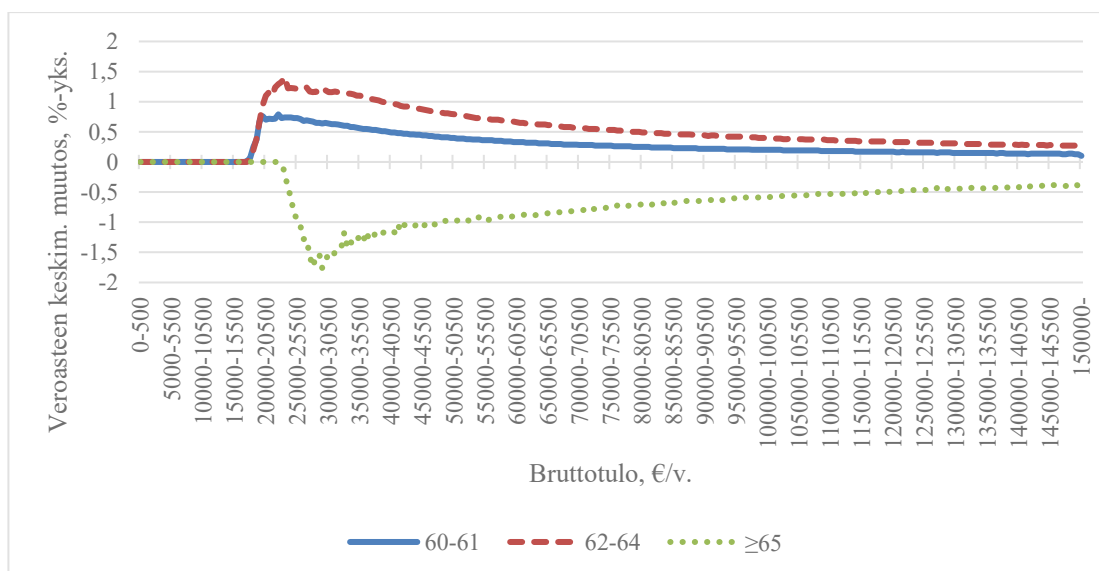
[Tulonjakovaikutukset täydennetään myöhemmin]

Alla olevaan taulukkoon on koottu tässä esityksessä ehdotetun ikään perustuvan työtulovähennyksen korotuksen vaikutukset eri tulotasoilla olevien eri ikäisten palkansaajien veroasteisiin ja käytettävissä oleviin tuloihin. Esimerkkilaskelmassa on käytetty vuoden 2023 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia ja arviota vuoden 2024 palkansaajamaksuista sekä vuoden 2023 keskimääräistä kirkollisveroprosenttia.

Ikäluokka	Veroasteen muutos, %-yks.			Käytettävissä olevan tulon muutos, €/v.		
	60-61	62-64	≥65	60-61	62-64	≥65
Työtulo						
0	0	0	0	0	0	0
5 000	0	0	0	0	0	0
10 000	0	0	0	0	0	0
15 000	0	0	0	0	0	0
20 000	1	1,3	0	-200	-260	0
25 000	0,8	1,6	-1,04	-200	-400	260
30 000	0,67	1,33	-2	-200	-400	600
40 000	0,5	1	-1,5	-200	-400	600
50 000	0,4	0,8	-1,2	-200	-400	600
60 000	0,34	0,67	-1	-200	-400	600
70 000	0,29	0,57	-0,86	-200	-400	600
80 000	0,25	0,5	-0,75	-200	-400	600
90 000	0,22	0,44	-0,66	-200	-400	600

Ikäluokka	Veroasteen muutos, %-yks.			Käytettävissä olevan tulon muutos, €/v.		
	60-61	62-64	≥65	60-61	62-64	≥65
Työtulo						
100 000	0,2	0,4	-0,6	-200	-400	600
110 000	0,18	0,36	-0,55	-200	-400	600
120 000	0,17	0,33	-0,5	-200	-400	600
130 000	0,16	0,31	-0,47	-200	-400	600
140 000	0,15	0,29	-0,43	-200	-400	600
150 000	0,13	0,27	-0,4	-200	-400	600
160 000	0,13	0,25	-0,37	-200	-400	600
170 000	0,09	0,21	-0,36	-160	-360	600
180 000	0,02	0,13	-0,33	-39	-239	600
190 000	0	0,06	-0,32	0	-118	600
200 000	0	0	-0,3	0	0	600
210 000	0	0	-0,29	0	0	600
220 000	0	0	-0,25	0	0	555
230 000	0	0	-0,19	0	0	434
240 000	0	0	-0,13	0	0	313
250 000	0	0	-0,07	0	0	192

Alla olevaan kuvioon on koottu tässä esityksessä ehdotetun ikään perustuvan työtulovähennyksen korotuksen keskimääräiset yhteisvaikutukset eri ikäluokissa ja eri bruttotuloluokissa olevien korotettua työtulovähennystä saavien verovelvollisten veroasteisiin.

Työtulovähennyksen uudelleenkohdentamisen työllisyysvaikutuksia on valtiovarainministeriössä arvioitu mikrosimulointimallin avulla. Työllisyysvaikutuksia on arvioitu simuloimalla, kuinka paljon työllistymisveroasteella mitatut työnteon kannustimet muuttuisivat työtulovähennyksen korotuksen myötä. Kun kannustinmuutokseen yhdistetään tutkimuskirjallisuudesta poimittu työn tarjonnan jousto, saadaan arvio siitä, kuinka paljon työllisyys kasvaisi työtulovähennyksen korotuksen johdosta. Laskelmassa on käytetty tutkimuskirjallisuudesta poimittua arviota keskimääräisestä työntarjonnan joustosta³, mutta on kuitenkin mahdollista että yli 60-vuotiaiden työn tarjonta ja työn tarjonnan jousto eroaa keskimääräisestä. Edellä mainitulla menetelmällä arvioiden saadaan tulokseksi, että työtulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen heikentäisi työllisyyttä keskipitkällä aikavälillä yhteensä noin 800 henkilöllä, josta 65 vuotta täyttäneiden 600 euron korotus työtulovähennykseen arvioidaan kasvattavan työllisten määrää noin 200 henkilöllä.

Matkakuluvähennyksen omavastuun korotus

Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten vähennysoikeuteen liittyvän omavastuuosuu-den korottaminen 750 eurosta 900 euroon lisäisi verotuloja noin 40 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus olisi noin 29 miljoonaa, kuntien noin 9 miljoonaa, Kansaneläkelaitoksen noin 1 miljoona ja seurakuntien osuus noin 1 miljoona euroa.

Verovelvollisten kannalta omavastuuosuu-den korotus tarkoittaisi sitä, että vuositasolla 900 euron tai alle jäävät matkakustannukset jäisivät jatkossa vähennyksen ulkopuolelle nykyisen 750 euron sijaan. Omavastuuosuu-den korottaminen pienentäisi myös pidempää matkaa kulkevien vähennyksen määrää 150 eurolla vuodessa. Esimerkiksi matkakustannusten ollessa 2 000 euroa, omavastuuosuu-den korotus korottaisi keskituloisen palkansaajan veroastetta noin 0,15 prosenttiyksikköä. Muutos alentaisi keskituloisen palkansaajan käytettävissä olevia tuloja noin 68 euroa vuodessa.

Kotitalousvähennys

Kotitalousvähennyksen laajentaminen fysioterapiaan ja toimintaterapiaan pienentää verotuottoja arviolta noin 4 miljoonaa euroa vuositasolla. Tästä 0,5 miljoonaa kohdistuisi pääomatuloveroon ja 3,5 miljoonaa valtion progressiiviseen tuloveroon. Muutoksen vaikutus kunnallisveroon, kirkollisveroon ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksuun arvioidaan olevan vähäinen. Arvio perustuu toimialalta saatuihin tietoihin ja oletamaan, että laajennetun kotitalousvähennyksen piiriin tulisi vuodessa noin 100 000 fysio- ja toimintaterapiakäyntiä.

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärän ja vähennykseen oikeuttavan osuu-den korottaminen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön osalta pienentää verotuottoja arviolta noin 40 miljoonaa euroa vuositasolla. Tästä 4 miljoonaa kohdistuisi pääomatuloveroon, 35 miljoonaa valtion progressiiviseen tuloveroon ja 1 miljoona kunnallisveroon. Muutoksen vaikutus kirkollisveroon ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksuun arvioidaan vähäiseksi.

Yhteensä kotitalousvähennykseen ehdotetut muutokset pienentävät verotuottoja vuonna 2024 noin 44 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 43 miljoonaa ja kuntien osuus 1 miljoona. Seurakuntien ja Kansaneläkelaitoksen osuus verotuottomenetyksestä arvioidaan vähäiseksi.

³ Laskelmassa käytetyn joustoestimaatin (0,17) lähteenä Jäntti, Pirttilä & Selin (2015): Estimating labour supply elasticities based on cross-country micro data: A bridge between micro and macro estimates?

Kotitalousvähennyksen laajentaminen fysioterapiaan ja toimintaterapiaan muodostaa taloudellisen kannustimen, joka tukee ja kannustaa ihmisiä hankkimaan kyseisiä palveluja kotiin ja näin osaltaan edistää ihmisten työ- ja toimintakykyä, kotona kuntoutumista sekä etenkin ikääntyvien ihmisten toimintakykyä ja itsenäistä kotona asumista.

Kotitalousvähennyksen keskeisin tavoite on ollut työllisyyden parantaminen yhteiskunnan myöntämän tuen avulla. Tarkoitus on kannustaa kotitalouksia teettämään ulkopuolisella sellaisia töitä, jotka ne ovat aikaisemmin tehneet itse. Lisäksi tarkoituksena on vähentää pimeän työvoiman käyttöä. Fysioterapiaa ja toimintaterapiaa tarjoaa terveydenhuollon ammattihenkilöt, eivätkä ne ole sellaisia tyypillisiä kotona tehtäviä töitä, joita kotitalousvähennyksen alkuperäisessä tavoitteessa tarkoitetaan. Vähennyksen laajentaminen fysioterapiaan ja toimintaterapiaan muodostaa näin ollen poikkeuksen kotitalousvähennyksen alkuperäiseen tavoitteeseen ja tarkoitukseen. Laillistetun fysioterapeutin antama fysioterapia ja laillistetun toimintaterapeutin antama toimintaterapia ovat arvonlisäverosta vapaata terveyden- ja sairaanhoitoa, joten ehdotetun muutoksen jälkeen näihin palveluihin kohdistuisi kaksinkertainen tukielementti: arvonlisäverovapaus sekä mahdollisuus saada kotitalousvähennys. Kotitalousvähennys on myös terveydenhuollon tukimuotona poikkeuksellinen, koska vähennyksen kautta yhteiskunnan tukea myönnetään kaikille palveluiden ostajille ilman arviota kyseisen henkilön hoidontarpeesta. Tämän takia tuki ei välttämättä kohdistu kotona tapahtuvaa fysio- ja toimintaterapiaa eniten tarvitseville. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden tulee ohjata asiakas tarvittaessa hoidontarpeen arvioon.

Kotitalousvähennystä, kuten muitakaan tuloverotuksen kautta myönnettäviä tukia, ei voi hyödyntää lainkaan, jos tulot ovat sen verran pienet, että niistä ei tule maksettavaksi tuloveroa. Voi myös olla, että verot riittävät hyödyntämään vain osan kotitalousvähennyksestä. Kotitalousvähennyksen vaikutuksia työllisyyteen sekä harmaaseen talouteen on tutkittu Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ja Palkansaajien tutkimuslaitoksen yhteistyössä toteuttamassa tutkimuksessa (Does Household Tax Credit Increase Demand and Employment in the Service Sector?, valtioneuvoston kanslian julkaisuja 1/2021). Tutkimushanke toteutettiin osana valtioneuvoston vuoden 2019 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa. Kyseisen tutkimuksen mukaan kotitalousvähennyksen vaikutukset palveluiden kysyntään ja työllisyyteen ovat hyvin pieniä. Kyseisessä tutkimuksessa kotitalousvähennyksellä ei myöskään havaittu olevan vaikutuksia veronkierron määrään.

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö tutki vuosien 2018–2021 verotustietojen pohjalta, millaisia vaikutuksia yritysten palveluista saatavilla kotitalousvähennyksillä on harmaaseen talouteen (Kotitalousvähennyksen vaikutuksia. Torjuuko järjestelmä harmaata taloutta? Selvitys 4/2023). Selvityksen perusteella paljon kotitalousvähennyksen alaista työtä tekevilla yrityksillä on verrokkejaan pienempi harmaan talouden riski. Kotitalousvähennyksen voimassaolo ei kuitenkaan vähennä harmaata taloutta kokonaisen toimialan tasolla. Vähennysjärjestelmä on myös altis erilaisille väärinkäytöksille.

Määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaolon pidennys

Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Avainhenkilöt

Avainhenkilölakia on viimeisen kuuden vuoden aikana sovellettu vuosittain noin 400–750 henkilöön. Ulkomailta tulevien palkansaajien lähdeveron vuosittainen kokonaismäärä on ollut Verohallinnon tietojen mukaan noin 27–32 miljoonaa euroa vuosina 2017–2019 ja 27–31 miljoonaa euroa vuosina 2020–2022. Koronapandemialla voidaan arvioida olleen alentava vaikutus

lähdeverokertymiin vuosina 2020–2022. Keskimääräinen lähdeveron alainen suoritus oli noin 165 000 euroa vuonna 2020, noin 160 000 euroa vuonna 2021 ja noin 230 000 euroa vuonna 2022. Lähdeveron alaisista suorituksista suuruudeltaan alle 150 000 euroa oli vuonna 2020 noin 25 prosenttia, vuonna 2021 noin 30 prosenttia ja vuonna 2022 noin 20 prosenttia. Suuruudeltaan 150 000–500 000 euron suoritusten osuus oli vuonna 2020 noin 50 prosenttia, vuonna 2021 noin 45 prosenttia ja vuonna 2022 noin 40 prosenttia. Yli 500 000 euron suoritusten osuus oli vuonna 2020 noin 25 prosenttia, vuonna 2021 noin 25 prosenttia ja vuonna 2022 noin 40 prosenttia. Avainhenkilölain soveltamisen avainhenkilöiden palkkatuloon tuloverolain mukaan suoritettavien verojen ja vakuutetun sairausvakuutusmaksun sijaan voidaan arvioida jonkin verran vähentäneen verotuloja. Toisaalta voidaan arvioida tuloverolain tuloveroastetta alhaisemman kiinteän lähdeveron kannustaneen tulemaan Suomeen lisää henkilöitä, mikä puolestaan olisi lisännyt verotuloja vähäisessä määrin.

Avainhenkilölakiin ehdotetun työskentelyajan pidentämisen vaikutusten arviointi on vaikeaa. Voidaan arvioida, että osalle avainhenkilöistä työskentelyajan pidentämisellä ei olisi merkitystä heidän tehdessään päätöstä tulla Suomeen tai jäädä Suomeen palkkatulon lähdeveroon oikeutettavan työskentelyajan päättyessä. Toisaalta voidaan arvioida, että osalle Suomeen tuloa harkitsevista henkilöistä työskentelyajan pidentäminen olisi ratkaiseva tekijä. Ehdotetulla muutoksella ei joka tapauksessa arvioida olevan merkittävää vaikutusta verotuottoihin.

Avainhenkilölakiin ehdotettavan muutoksen työllisyysvaikutuksia ei ole mahdollista arvioida tarkasti. Vaikutus työllisyyteen voisi lyhyellä aikavälillä olla joitakin kymmeniä henkilöitä.

Perintöveron maksuajan pidennys

Perintöveron maksuajan pidentämistä koskevalla ehdotuksella arvioidaan olevan suoria verotuottovaikutuksia, jotka aiheutuvat ensisijaisesti verotuottojen lykkääntymisestä, sekä pidemmällä aikavälillä myös kokonaan saamatta jäävien verojen määrän kasvusta. Vuodesta 2026 lähtien esityksen arvioidaan vähentävän verotuottoja noin 20 miljoonaa euroa vuodessa verotuottojen lykkääntymisestä johtuen. Verotuottojen pieneneminen kohdistuisi kokonaisuudessaan valtion verotuloihin.

Vaikutusarvio on laadittu käyttäen Verohallinnolta saatuja aineistoja perintöveron maksujen kertymisestä eräpäivän jälkeen, sekä ulosottomenettelyyn päätyvistä perintöveromääristä. Vaikutusarviossa on oletettu, että ne verovelvolliset, jotka kykenevät maksamaan perintöveron eräpäivään mennessä, tai nykyisen kahden vuoden maksuajan puitteissa selvästi ennen saatavan siirtymistä ulosottoon, eivät juurikaan hyödyntäisi pidennettyä maksuaikaa. Maksuajalta kertyvä viivästyskorko ei kannusta ketään maksuajan hyödyntämiseen, mikäli veron maksu ennen sitä on mahdollista. Maksuajan pidennystä hyödyntäisivät oletettavasti lähinnä ne perintöverovelvolliset, jotka eivät syystä tai toisesta kykene tai halua maksaa veroa ennen saatavien siirtymistä ulosottoon, tai maksavat veron pakon edessä juuri ennen ulosottoa. Tämä voi johtua vaikeuksista kerätä veronmaksuun tarvittavat rahat, mikäli perittyä epälikvidiä varallisuutta ei haluta tai on vaikea tai mahdotonta muuttaa rahaksi. Esimerkkinä tällaisesta perinnöstä voisi olla lesken hallintaan jäävä asunto tai listaamattomat osakkeet.

Verohallinnolta on pyydetty tieto vuosittain ulosottoon menneestä perintöveron määrästä vuosilta 2018–2022, sekä tietoja myöhässä olevien perintöverojen määristä nykyisen kahden vuoden maksuajan aikana. Hyödyntäen näitä tietoja, ja valtiovarainministeriön perintöveroennustetta seuraavalle kehyskaudelle, voidaan arvioida, että vuosina 2024–2027 perintöveroa siirtyisi ulosottoon ja maksettaisiin myöhässä juuri ennen ulosottoa vuosittain hieman vajaat 20 miljoonaa euroa.

naa euroa. Maksuajan pidennys voisi siirtää näiden verojen maksua ja ulosottoa jopa kahdeksalla vuodella eteenpäin. Koska pidempi maksuaika olisi kuitenkin vain niiden veronmaksajien käytössä, joiden veron ensimmäinen eräpäivä on 1.1.2024 tai sen jälkeen, vaikuttaisi muutos verotuloihin vasta vuodesta 2026 lähtien. Vuoden 2023 loppuun mennessä erääntyneet maksamattomat perintöverot siirtyisivät edelleen ulosottoon nykyisen lainsäädännön mukaisesti kahdessa vuodessa.

Verohallinnon arvion perusteella perintöveroa jää vuosittain lopullisesti saamatta keskimäärin noin 2 miljoonaa euroa, sisältäen nykyisen maksuajan aikana kertyneet viivästyskorot. Huomioiden perintöverokertymän tuleville vuosille ennustettu kasvu, sekä maksamattomalle verolle kertyvä viivästyskorko, kasvaisi tämä määrä jopa 10 miljoonalla eurolla 12 miljoonaan euroon pidemmällä maksuajalla. Tämä tappio realisoituisi ensimmäisen kerran vuonna 2034, kun ensimmäiset lainmuutoksen jälkeen maksamatta olevat perintöverot siirtyisivät ulosottoon.

Käytännössä kokonaan saamatta jäävän veron määrä kasvaa todennäköisesti enemmän kuin 10 miljoonaa, sillä maksuaika voi lisätä tilanteita, joissa peritty varallisuus menettää arvonsa ennen veron maksua tai ulosottoa, tai saatavaa ei muista syistä pystytä ulosotossa realisoimaan. Onkin todennäköistä, että verotulojen lykkääntymisen lisäksi lopullisesti saamatta jäävien verojen osuus kasvaa maksuajan pidetessä. Toisaalta joissakin tapauksissa lisääntyvä maksuaika voi mahdollistaa perinnön realisoinnin paremmalla hinnalla ja siten kasvattaa verovelvollisen maksukykyä. Käytännössä on mahdotonta arvioida näiden tekijöiden vaikutusta verokertymään.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaolon pidennys

Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

Perintöveron maksuajan pidennys

Esityksen arvioidaan lisäävän Verohallinnon työtä. Lakimuutokset tulevat edellyttämään perinnän järjestelmämuutoksia Verohallinnossa sekä muutoksia verojen perintään ja asiaan liittyvään neuvontaan, ohjeistukseen ja tiedottamiseen.

[Arviota täydennetään muilta osin myöhemmin]

5 Lausuntopalaute

[Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen]

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Vuoden 2024 tuloveroasteikkolaki

[Täydennetään myöhemmin]

6.2 Tuloverolaki

9 a §. Määräaikainen vuonna 2024 sovellettava rahastopoikkeus. Määräaikaista rahastopoikkeusta ehdotetaan jatkettavaksi vuodella. Tuloverolakiin ehdotetaan lisättäväksi määräaikainen, vuonna 2024 sovellettava rahastopoikkeus, jossa säädettäisiin, että 9 §:n 1 momentin 1

kohtaa ja 8 momenttia ei sovellettaisi vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa toisessa ETA-valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn UCITS- tai AIF-rahastoon.

93 §. Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset. Tuloverolain 93 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vähennettävien matkakustannusten omavastuuosuutta korotettaisiin 750 eurosta 900 euroon. Vähennettävien matkakustannusten enimmäismäärää korotettiin tilapäisesti vuosille 2022 ja 2023 yhteensä 8 400 euroon. Tämä tilapäinen korotus päättyy vuoden 2023 lopussa ja jatkossa enimmäismäärä palautuu ennalleen 7 000 euroon.

Pykälän 4 momentissa säädettyyn määrään, jolla omavastuuosuutta pienennetään työttömänä tai perhevapaalla osan vuodesta olleella verovelvollisella, tehtäisiin 1 momenttia suhteellisesti vastaava korotus. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 80 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus olisi kuitenkin vähintään 160 euroa. Omavastuuosuuden alentamisen perusteena olevia etuuksia koskeviin säännöksiin ei tehtäisi muutoksia. Säännöksessä oleva täyden korvauskuukauden määritelmä pysyisi myös ennallaan.

125 §. Työtulovähennys.

[2 momentin muutokset täydennetään myöhemmin]

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työtulovähennyksen enimmäismäärää korotettaisiin jatkossa ainoastaan 65 vuotta täyttäneillä. Voimassa olevassa säännöksessä olevat enimmäismäärän korotukset 200 euroa 60 vuotta täyttäneille ja 400 euroa 62 vuotta täyttäneille poistettaisiin. Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotusta 65 vuotta täyttäneille ehdotetaan sen sijaan nostettavaksi 600 eurosta 1 200 euroon.

127 a § Kotitalousvähennys. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laillistetun fysioterapeutin antama fysioterapia ja laillistetun toimintaterapeutin antama toimintaterapia tulisivat kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi töiksi vastaavalla tavalla kuin tavanomainen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyö. Kotitalousvähennyksen edellytyksenä olisi, että palvelun suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetussa laissa tarkoitettu laillistettu fysioterapeutti tai laillistettu toimintaterapeutti. Lisäksi palveluntuottajalla tulisi olla sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu oikeus tuottaa fysioterapia- tai toimintaterapiapalveluja. Fysioterapian ja toimintaterapian arvonlisäverovapaus arvonlisäverolain 34–36 §:n nojalla ei estäisi kotitalousvähennyksen saamista.

Laillistetulla fysioterapeutilla ja laillistetulla toimintaterapeutilla tarkoitettaisiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain nojalla itsenäisen ammatinharjoittamisoikeuden saaneita fysioterapeutteja ja toimintaterapeutteja (laillistettu ammattihenkilö). Palvelun tilaajat voisivat etukäteen tarkistaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeuden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekistereiden julkisesta tietopalvelusta.

Palveluntuottajalla tulisi olla sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu oikeus tuottaa fysioterapia- tai toimintaterapiapalveluja. Kyseinen laki tulee voimaan 1.1.2024. Lain 5 §:n mukaan sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut saa tuottaa vain palveluntuottaja, joka on lain 11 §:ssä tarkoitettu Valviran ylläpitämässä valtakunnallisessa palveluntuottajien rekisterissä (Soteri) ja jonka palveluyksikkö on rekisterissä 21 §:n mukaisesti. Lain 55 §:n mukaan oikeus tuottaa palveluja säilyy myös niillä toimijoilla, jotka harjoittavat toimintaa lain voimaan

tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella myönnetyn luvan tai rekisteröidyn ilmoituksen perusteella.

Vähennykseen oikeuttavalla fysioterapialla ja toimintaterapialla tarkoitettaisiin sitä laillistetun fysioterapeutin tai laillistetun toimintaterapeutin koulutuksen mukaista fysioterapiaa tai toimintaterapiaa, jonka tarjoaminen edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain mukaista rekisteröitymistä fysioterapiaa tai toimintaterapiaa tarjoavaksi terveydenhuollon palveluntuottajaksi. Fysioterapian keskeisiä menetelmiä ovat esimerkiksi terveyttä ja toimintakykyä edistävä ohjaus ja neuvonta, terapeuttinen harjoittelu, manuaalinen ja fysikaalinen terapia sekä apuvälinepalvelut. Toimintaterapia on kuntoutusta, jonka tavoitteena on antaa asiakkaalle keinoja selviytyä omassa elinympäristössään ja omissa arkisissa toimissaan mahdollisimman itsenäisesti. Toimintaterapian keskeisiä menetelmiä ovat toimintakykyä, mielekästä tekemistä, osallisuutta ja hyvinvointia edistävä ohjaus ja neuvonta, apuvälinepalvelut, arjen toimintojen harjoittelu ja ohjaus esimerkiksi silloin kun toimintakyky on rajoittunut kehitysviiveen, vammutumisen tai sairauden takia. Jos laillistettu fysioterapeutti tai laillistettu toimintaterapeutti tarjoaisi myös muita hoitoja tai palveluja kuin edellä mainittua fysioterapiaa tai toimintaterapiaa, eivät nämä muut palvelut oikeuttaisi kotitalousvähennykseen, ellei kyse ole kotitalousvähennyksen piiriin jo nykyisin kuuluvasta tavanomaisesta kotitalous-, hoiva- tai hoitotyöstä tai muusta vähennykseen oikeuttavasta työstä.

Fysioterapia ja toimintaterapia tulisivat osaksi normaalia kotitalousvähennystä ja niiden perusteella myönnettäisiin vähennys vastaavalla tavalla kuin tavanomaisen hoiva- ja hoitotyön kohdalla. Tässä esityksessä ehdotettu tavanomaista kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä koskeva korotus vuodelle 2024 koskisi näin ollen myös fysioterapia- ja toimintaterapiapalveluja. Muiden kotitalousvähennykseen oikeuttavien palveluiden tapaan vähennys myönnettäisiin vain kotona tai vapaa-ajan asunnolla tehdystä työstä ja vain työn osuudesta. Esimerkiksi fysioterapiassa käynti fysikaalisessa hoitolaitoksessa tai etävastaanottona ei oikeuttaisi kotitalousvähennykseen vaan vähennykseen oikeuttava työ tulisi suorittaa kotona tai vapaa-ajan asunnolla. Myöskään esimerkiksi apuvälinehankinnat eivät oikeuttaisi kotitalousvähennykseen vaan vähennys myönnettäisiin vain työn osuudesta. Esimerkiksi kotona tai vapaa-ajan asunnolla tapahtuvasta apuvälineen valmistuksesta tai apuvälineen käytön ohjauksesta ja neuvonnasta saisi vähennyksen.

Vähennykseen oikeuttaisi myös työ, joka on tehty verovelvollisen, hänen puolisonsa tai edesmenneen puolisonsa vanhempien, ottovanhempien, kasvattivanhempien tai näiden suoraan ylenevässä polvessa olevien sukulaisten tai edellä mainittujen henkilöiden puolisoiden käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajanasunnossa. Kotitalousvähennyksen 100 euron omavastuu koskisi normaaliin tapaan myös fysioterapiaa ja toimintaterapiaa. Omaishoidon tuki, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli tai lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettu tuki estäisi kotitalousvähennyksen vastaavalla tavalla kuin muidenkin vähennykseen oikeuttavien töiden kohdalla eikä vähennystä saisi esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Työn tehneen yrityksen tulee kuulua ennakkoperintärekisteriin ja kotitalousvähennys myönnetään vain työkorvaukseksi katsottavista suorituksista, jotka verotetaan maksun saajan tuloverotuksessa.

Pykälän 3 momenttia täsmennettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelin osalta. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuu on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetussa laissa (569/2009) ja niitä voivat myöntää hyvinvointialueet sekä Helsingin kaupunki.

Työnantaja voi tietyin edellytyksin järjestää vapaaehtoiseen työterveyshuoltoon kuuluvan fysioterapian verovapaasti myös kohdennetulla maksuvälineellä. Tällöin henkilö maksaa työterveyshuoltoon kuuluvat fysioterapiakäynnit itse kyseisellä kohdennetulla maksuvälineellä. Koska kyse on työnantajan järjestämästä ja kustantamasta verovapaasta työterveyshuollosta ei ole perusteltua, että samat palvelukäynnit tulisivat myös kotitalousvähennyksen piiriin. Tämän johdosta momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että kotitalousvähennystä ei myönnettäisi, jos työsuoritus on maksettu työnantajalta saadulla tuloverosta vapaalla kohdennetulla maksuvälineellä kokonaan tai osittain.

127 f §. Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennyksen perusteita koskevat poikkeukset verovuosina 2022–2027. Pykälän *1 ja 2 momenttiin* tehtäisiin vuosiluvun muutokset siten, että kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä koskeva korotettu kotitalousvähennys olisi voimassa myös vuonna 2024. Vuonna 2024 kotitalousvähennyksen enimmäismäärä olisi siten 3 500 euroa, johon voisi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. Kotitalous-, hoiva ja hoitotyön osalta vähennettävä prosentiosuus kustannuksista työkorvausten osalta säilyisi 60 prosentissa ja palkkojen osalta 30 prosentissa myös vuonna 2024.

6.3 Laki ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta

2 §. Ulkomailta tulevan palkansaajan määritelmä. Pykälän *3 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain 48 kuukauden soveltamisaika ulkomailta tulevaan palkansaajaan pidennettäisiin 84 kuukauteen. Muutos koskisi sekä 1.1.2024 tai sen jälkeen avainhenkilölaisia tarkoitettua työskentelyn Suomessa aloitettavaa palkansaajaa että sellaista jo Suomessa avainhenkilölain soveltamisen piirissä työskentelevää henkilöä, jonka enintään 48 kuukauden yhtäjaksoinen työskentelyaika jatkuu lain voimaantumisen jälkeen eli pidempään kuin 31.12.2023 asti. Näin ollen, esimerkiksi 1.5.2020 ulkomailta Suomeen tullut avainhenkilö voisi olla palkkatulon lähdeverotuksen piirissä enintään 84 kuukautta eli 30.4.2027 asti, kun voimassa olevan lain mukaan palkkatulon lähdeverotus päättyisi viimeistään 30.4.2024. Suomessa jo työskentelevän avainhenkilön olisi haettava Verohallinnolta uutta avainhenkilön lähdeverokorttia pidennetylle työskentelyajalleen ollakseen avainhenkilölain soveltamisen piirissä myös alkuperäisen työskentelyajan päättymisen jälkeen. Henkilön olisi luonnollisesti täytettävä myös muut avainhenkilölain edellytykset.

6.4 Perintö- ja lahjaverolaki

52 §. Pykälän *3 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että kahden vuoden maksuaikaa ehdotetaan pidennettäväksi 10 vuoteen. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi lisäksi, että maksuajan pidennyksen kohteena oleva, maksamatta oleva perintövero, vanhentuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 20 §:stä poiketen 12 vuoden kuluttua laskettuna sitä seuranneen vuoden alusta, jona vero on määrätty. Maksuajan pidennyksen saisivat hyväkseen ne perintöverovelvolliset, joiden perintöveron verovelvollisuus olisi alkanut 1.1.2024 tai sen jälkeen. Lakia sovellettaisiin kuitenkin myös perintöveroon, jonka verovelvollisuus on alkanut ennen tämän lain voimaantumista, jos veron ensimmäinen eräpäivä olisi 1.1.2024 tai sen jälkeen.

6.5 Laki Verohallinnosta

27 §. Kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeuden käyttäminen. Verohallinnosta annetun lain 27 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä olevat viittaukset veroasiamieheen korvataan sukupuolineutraaleilla ilmaisuilla. Pykälän sisältöä tai tarkoitusta ei ehdoteta muutettavaksi muilta osin. Säännöksessä ei ole jatkossa tarpeen viitata enää

suoraan virkanimikkeeseen, vaan pykälässä voidaan viitata yleisesti sellaisiin henkilöihin, joiden tehtäväksi pykälässä tarkoitetut tehtävät on annettu Veronsaajien oikeudenvaltontayksikössä. Lakimuutoksen johdosta Verohallinto voi toteuttaa linjauksensa mukaisesti sukupuolineutraaleihin virkanimikkeisiin siirtymisen myös Veronsaajien oikeudenvaltontayksikössä.

Ehdotetun pykälän *1 momentin* mukaan kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeutta voisivat mainittujen veronsaajien lisäksi käyttää Veronsaajien oikeudenvaltontayksiköstä riippumattomasti ne yksikön henkilöt, jotka tähän tehtävään on nimetty. Nämä henkilöt avustaisivat kuntaa, seurakuntaa ja Kansaneläkelaitosta muutoinkin oikeudenvaltontaan liittyvissä asioissa. Pykälän *2 momentin* mukaan puolestaan Suomen Kuntaliitto ry nimeäisi *1 momentissa* tarkoitetut henkilöt Veronsaajien oikeudenvaltontayksikön esityksestä. Nimeäminen voitaisiin erityisestä syystä peruuttaa samassa järjestyksessä kuin se on tehtykin.

7 Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2024 alusta. Rahastopoikkeusta koskevat säännökset on tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 2024 loppuun ja niitä sovellettaisiin vuoden 2024 verotuksessa.

Perintöveron perimistä koskeva säännös tulisi voimaan 1.1.2024 ja sitä sovellettaisiin perintöveroon, jonka verovelvollisuus on alkanut 1.1.2024 tai sen jälkeen. Jos verovelvollisuus on alkanut ennen lain voimaantuloa, sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lakia sovellettaisiin kuitenkin myös, jos verovelvollisuus on alkanut ennen lain voimaantuloa ja veron ensimmäinen eräpäivä on 1.1.2024 tai sen jälkeen.

8 Suhde muihin esityksiin

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämjärjestys

9.1 Ikään perustuva työtulovähennyksen korottaminen

9.1.1 Yleistä yhdenvertaisuudesta

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Säännös ilmaisee paitsi vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta myös ajatuksen tosiasiallisesta tasa-arvosta. Perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusnäkökohdilla on merkitystä sekä myönnettäessä yksilöille lailla etuja ja oikeuksia että asetettaessa heille velvollisuuksia. Yhdenvertaisuussäännös ei kuitenkaan edellytä kaikkien samanlaista kohtelua, elleivät asiaan vaikuttavat olosuhteet ole samanlaisia (HE 309/1993 vp, s 42–43, PeVL 31/2014 vp). Perustuslakivaliokunnan käytännössä on tähän liittyen katsottu, ettei yhdenvertaisuusperiaatteesta voi johtua tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (esimerkiksi PeVL 53/2016 vp, PeVL 64/2010 vp sekä HE 309/1993 vp, s. 43). Perustuslakivaliokunta on eri yhteyksissä johtanut perustuslain yhdenvertaisuussäännöksistä vaatimuksen, etteivät henkilöihin kohdistuvat erottelut saa olla mielivaltaisia eivätkä erot saa muodostua kohuttomiksi (esimerkiksi PeVM 11/2009 vp ja PeVL 60/2002 vp).

Yleistä yhdenvertaisuutta täydentää perustuslain 6 §:n 2 momentti, joka sisältää syrjintäkiellon. Lainkohdan mukaan ketään ei saa asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän

syyn perusteella ilman hyväksyttävää perustetta. Syrjintäkieltosäännöksellä ei ole kielletty kaikenlaista erontekoa ihmisten välillä, vaikka erottelu perustuisi säännöksessä nimenomaan mainittuun syyhyn. Olennaista on, voidaanko erottelu perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla (HE 309/1993 vp, s. 44 ja mm. PeVL 1/2006 vp). Samalla perustuslakivaliokunta on korostanut, että perustelulle asetettavat vaatimukset ovat erityisesti perustuslain syrjintäkieltosäännöksessä lueteltujen kiellettyjen erotteluperusteiden, kuten iän, kohdalla korkeat (mm. PeVL 31/2013 vp ja siinä mainitut PeVL 1/2006 vp ja PeVL 38/2006 vp). Valiokunta on myös kiinnittänyt huomiota valitun keinon oikeasuhtaisuuteen (PeVL 38/2006 vp). Kansalaisia voidaan siten asettaa perustuslain 6 §:n 2 momentissa mainittujen henkilöön liittyvienkin syiden nojalla eri asemaan, jos erottelulle on olemassa hyväksyttävä syy, ja jos valittua keinoa voidaan pitää myös oikeasuhtaisena sääntelyn tavoitteeseen nähden.

9.1.2 Vuonna 2023 voimaan tullut työtulovähennyksen enimmäismäärän ikäperusteinen korotus

Työtulovähennyksen enimmäismäärää korotettiin lakimuutoksella (1123/2022) vuoden 2023 alusta ikäperusteisesti kolmessa eri portaassa. Korotuksen ensimmäinen porras on 60 ikävuoden kohdalla, toinen porras 62 ikävuoden ja viimeinen porras 65 ikävuoden kohdalla. Lakimuutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 153/2022 vp) perustelujen mukaan yli 60-vuotiaille myönnettävän korotetun työtulovähennyksen tarkoituksena oli edistää säännöksessä tarkoitettua iän saavuttaneiden henkilöiden työllisyyttä. Esityksen perusteluissa todettiin, että korotetulla työtulovähennyksellä voidaan yhtäältä kannustaa yli 60-vuotiaita jatkamaan työelämässä. Toisaalta sääntelyllä voidaan kannustaa jo eläkkeelle siirtyneitä henkilöitä tekemään osa-aikaista tai tila- ja paistotyötä tai palaamaan eläkkeeltä työelämään nykyistä enemmän. Korotetulla työtulovähennyksellä tavoiteltiin siten työn tarjonnan ja työllisten määrän lisäämistä.

Edellä mainittua lakimuutosta koskeva hallituksen esitys oli eduskunnassa perustuslakivaliokunnan arvioitavana. Perustuslakivaliokunta toteaa esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 54/2022 vp), että verotuksen osalta perustuslakivaliokunta on todennut, että yhdenvertaisuusperiaatteesta ei ole johdettu tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn verolainsäädännön keinoin (PeVL 53/2016 vp, s. 4, PeVL 52/2016 vp, s. 5). Valiokunnan mukaan erilaiselle verokohtelulle tulee olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät perusteet ja erottelu ei saa olla mielivaltaisen (ks. esim. PeVL 64/2010 vp, s. 2). Yhdenvertaisuudesta poikkeamista perustelevan yhteiskunnallisen intressin ja poikkeamisen merkittävyyden on oltava keskenään oikeasuhtaisia (PeVM 11/2009 vp, s. 2).

Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan, että esityksen (HE 153/2022 vp) tavoitteet vastasivat niitä tavoitteita, joita valiokunta on pitänyt perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua erilaista kohtelua kannalta hyväksyttävänä perusteina. Ikään perustuvilla erotteluilla oli valiokunnan mielestä asiallinen ja kiinteä yhteys sääntelyn tarkoitukseen. Hallituksen esityksen (s. 30—33) mukaan valtiovarainministeriössä toteutetun mikrosimulointimallin ja tutkimuskirjallisuudesta saatujen työn joustoa koskevien tietojen perusteella työtulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen lisäisi työllisyyttä pitkällä aikavälillä vajaalla 1 000 henkilöllä. Perustuslakivaliokunnan mukaan ehdotetun erilaista kohtelua oikeasuhtaisuuden kannalta merkittävää oli, ettei yli 60-vuotiaille myönnettävä korotettu työtulovähennys ollut määrältään erityisen suuri.

9.1.3 Ehdotettu muutos työtulovähennyksen enimmäismäärän korotukseen yhdenvertaisuusnäkökulmasta

Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotusta koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että enimmäismäärän korotus poistetaan alle 65-vuotiailta, mutta 65 vuotta täyttäneillä korotusta nostetaan 600 eurosta 1 200 euroon. Ehdotettu muutos perustuu hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan ikään perustuva työtulovähennyksen enimmäismäärän korotusta uudelleenkohdennetaan ja samalla yli 65-vuotiaiden työnteon kannustimia parannetaan merkittävästi.

Nyt ehdotetun muutoksen tavoitteet ovat vastaavat kuin vuoden 2023 alusta voimaan tulleessa työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksessa. Korotetun työtulovähennyksen tarkoituksena on edistää 65 vuotta täyttäneiden henkilöiden työllisyyttä. Korotetulla työtulovähennyksellä voidaan yhtäältä kannustaa 65 vuotta täyttäneitä jatkamaan työelämässä. Toisaalta sääntelyllä voidaan kannustaa jo eläkkeelle siirtyneitä henkilöitä tekemään osa-aikaista tai tilapäistyötä tai palaamaan eläkkeeltä työelämään nykyistä enemmän. Korotetulla työtulovähennyksellä tavoitellaan siten työn tarjonnan ja työllisten määrän lisäämistä. Toisaalta korotuksen uudelleenkohdentamisella tavoitellaan myös julkisen talouden rahoituspohjan vahvistamista.

Voimassa olevaa työtulovähennyksen ikään perustuvaa korotusta, jossa korotus myönnetään portaittain 60 vuotta täyttäneille, voidaan pitää haasteellisenä, koska sen kannustinvaikutus työssä jatkamiseen erityisesti alle 65-vuotiaille on heikko johtuen korotuksen pienestä määrästä. Voimassa olevan korotuksen kohdistuminen on myös haasteellista. Määrällisesti tuki kohdistuu suurelle joukolle, joka koostuu valtaosin palkansaajista. Lisäksi rajalliseen kannustinvaikutukseen nähden tuki on kallis menetettyjen verotulojen näkökulmasta. Voimassa olevan sääntelyn haasteita on kuvattu tarkemmin esityksen jaksossa 4.1.2.

Ehdotetun sääntelyn tavoitteet vastaavat pääosin hallituksen esityksessä HE 153/2022 vp esitetyt tavoitteita. Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan (PeVL 54/2022 vp), että mainitun esityksen tavoitteet vastasivat niitä tavoitteita, joita valiokunta on pitänyt perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuna erilaisen kohtelun kannalta hyväksyttävänä perusteina. Nyt ehdotetun muutoksen tarkoituksena on parantaa työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen kannustavuutta työnteon jatkamiseen sekä kohdentaa tuki tarkemmin sellaiseen joukkoon, jossa työllisyys on keskimäärin heikompa. Keinoina näiden tavoitteiden toteuttamiseksi on päädytty poistamaan korotus alle 65-vuotiailta, mutta kaksinkertaistamaan korotus 65 vuotta täyttäneiden osalta.

Vaikka lainsäädännölle asetettu tavoite olisikin perustuslain näkökulmasta hyväksyttävä, tulee tuon tavoitteen saavuttamiseksi tehtävien toimenpiteiden olla myös oikeasuhtaisia. Lainsäätäjällä on kuitenkin perustuslakivaliokunnan käytännön perusteella verotuksen alalla varsin laaja mahdollisuus asettaa ihmiset yhteiskuntapolitiikan toteuttamiseksi eri asemaan, vaikka erottelut eivät tällöinkään saa muodostua kohtuuttomiksi. Rajoituksia säädettäessä tulisi silti punnita, olisivatko lainsäädännön päämäärät saavutettavissa yhdenvertaisuutta vähemmän rajoittavalla sääntelyllä.

Ehdotetun sääntelyn oikeasuhtaisuuden näkökulmasta on merkityksellistä, asettaako säännös kohdejoukkonsa merkittävästi parempaan tai huonompaan asemaan kuin sellaiset henkilöt, joihin säännöstä ei sovelleta. Työtulovähennyksen enimmäismäärän muutos kiristäisi hieman 60–64 vuotta täyttäneiden verotusta, jos palkansaajan työtulot ovat vuodessa noin 18 600 euroa tai enemmän. Työtulovähennyksen enimmäismäärä määräytyisi jatkossa 60–64-vuotiailla samalla tavalla kuin alle 60-vuotiailla. Tilanne vastaisi siis ennen vuotta 2023 vallinnutta tilannetta.

Korotetun työtulovähennyksen enimmäismäärän piirissä olisivat jatkossa 65 vuotta täyttäneet verovelvolliset. Korotetun työtulovähennyksen määrä olisi vuodessa ikäryhmästä riippuen enimmillään 1 200 euroa, joka vähennettäisiin suoraan verosta.

Työtulovähennyksen korottamisen uudelleen kohdentamisella ei arvioida olevan laskennallisia työllisyyttä lisääviä vaikutuksia. Työllisyysvaikutuslaskelmissa on otettava huomioon, että tuen määrän sekä tuen kohdejoukon huomattava pieneneminen on merkittävä taustatekijä työllisyysvaikutuksen negatiivisuudelle. Jos ehdotettua sääntelyä verrattaisiin ennen vuotta 2023 voimassa olleeseen sääntelyyn, jolloin työtulovähennyksen enimmäismäärää ei korotettu ikäperusteisesti, muutoksen vaikutus olisi maltillisesti työllisyyttä lisäävä.

Kun otetaan huomioon korotetun vähennyksen suuruus sekä sille asetetut tavoitteet sekä voimassa olevan vähennyksen enimmäismäärän korotuksen ongelmat kohdentumisessa ja kannustavuudessa, voidaan katsoa, että korotettu työtulovähennys ei aseta alle 65-vuotiaita merkittävästi huonompaan asemaan kuin tuon iän saavuttaneita henkilöitä, jotka hyötyisivät työtulovähennyksen korottamisesta.

Hallituksen arvion mukaan työtulovähennyksen ikään perustuvan korotuksen uudelleenkohdentamista voidaan pitää yhdenvertaisuuden kannalta oikeasuhtaisena toimenpiteenä, kun otetaan huomioon säännöksen tavoite edistää 65 vuotta täyttäneiden työllisyyttä.

Hallitus katsoo, että lakiehdotukset voidaan säätää tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi asiassa lausunnon.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 1 ja 4 momentti, 125 §:n 3 momentti, 127 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 93 §:n 1 momentti laissa 1086/2014 ja 4 momentti laissa 1123/2022 ja 125 §:n 3 momentti laissa 1123/2022, 127 a §:n 2 momentti laissa 946/2008 ja 3 momentti laissa 377/2023 ja 127 f §:n 1 ja 2 momentti laissa 1132/2021, sekä
lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 9 a § seuraavasti:

9 a §

Määräaikainen vuonna 2024 sovellettava rahastopoikkeus

Vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa ei kuitenkaan sovelleta 9 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 8 momenttia toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, sijoitusrahastolain (213/2019) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 17 kohdassa tarkoitettuun yhteissijoitusyritykseen sekä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun vaihtoehtorahastoon.

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuna. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 7 000 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 900 euroa (omavastuuosuus).

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 80 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 160 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut soviteltua työttömyysetuutta tai osittaista vanhempainrahaa, täysiä korvauskuukausia laskettaessa korvauspäivät muutetaan täysiksi korvauspäiviksi.

125 §

Työtulovähennys

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vähennyksen enimmäismäärää korotetaan 1 200 eurolla, jos verovelvollinen on täyttänyt 65 vuotta ennen verovuoden alkua.

127 a §

Kotitalousvähennys

Tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti säädetään arvonlisäverolain (1501/1993) 34–36 §:ssä verovapaaksi. Laillistetun fysioterapeutin antamaan fysioterapiaan ja laillistetun toimintaterapeutin antamaan toimintaterapiaan sovelletaan kuitenkin, mitä tavanomaisesta hoiva- ja hoitotyöstä 1 momentissa säädetään. Kotitalousvähennyksen edellytyksenä on, että palvelun suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu laillistettu fysioterapeutti tai laillistettu toimintaterapeutti ja palveluntuottajalla on sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) tarkoitettu oikeus tuottaa fysioterapia- tai toimintaterapiapalveluja. Asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodin koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyötä. Tieto- ja viestintätekniikan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyhteyksien asennus-, kunnossapito- ja opastustyöhön sovelletaan kuitenkin, mitä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä 1 momentissa säädetään.

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli tai lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai perusparannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavustusta. Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos työsuoritus on maksettu työnantajalta saadulla tuloverosta vapaalla kohdennetulla maksuvälineellä kokonaan tai osittain.

127 f §

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennyksen perusteita koskevat poikkeukset verovuosina 2022–2027

Poiketen siitä, mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2022–2024 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. Verovuosina 2025–2027 enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa.

Poiketen siitä, mitä 127 b §:n 1 ja 2 kohdassa säädetään, verovuosina 2022–2024 verovelvollinen saa vähentää tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön osalta ja verovuosina 2022–2027 öljylämmityksestä luopumisen osalta:

1) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksamansa työnantajan sairausvakuutusmaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun sekä lisäksi 30 prosenttia maksamastaan palkasta;

2) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä ennakkoperintälain 25 §:ssä tarkoitettu ennakoperintärekisteriin merkitylle tuloveronalaista toimintaa harjoittavalle maksetusta työkor-

vauksesta 60 prosenttia; vastaava vähennys voidaan tehdä myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tehdystä työstä maksetusta työkorvauksesta, jos verovelvollinen osoittaa, ettei suorituksen saajalla ole ennakkoperintälain 26 §:ssä tarkoitettuja laiminlyöntejä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 9 a § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2024.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki

ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain (1551/1995) 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 975/2006, seuraavasti:

2 §

Ulkomailta tulevan palkansaajan määritelmä

Verovelvollista pidetään ulkomailta tulevana palkansaajana enintään 84 kuukauden ajan tässä laissa tarkoitetun työskentelyn alkamisesta ja niin kauan kuin tämä työskentely on yhtäjaksoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

perintö- ja lahjaverolain 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 52 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1320/2016, seuraavasti:

52 §

Maksamatta olevaa perintöveroa, sen korotusta ja viivästysseuraamusta ei kuitenkaan peritä ulosottoteitse eikä niiden perusteella haeta verovelvollisen asettamista konkurssiin eikä tietoa niistä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa (1346/1999) säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Edellä tarkoitettu maksamatta oleva vero vanhentuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 20 §:stä poiketen 12 vuoden kuluttua laskettuna sitä seuranneen vuoden alusta, jona vero on määrätty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Jos verovelvollisuus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lakia sovelletaan kuitenkin myös, jos verovelvollisuus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa ja veron ensimmäinen eräpäivä on 1 päivänä tammikuuta 2024 tai sen jälkeen.

5.

Laki

Verohallinnosta annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 27 §, seuraavasti:

27 §

Kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeuden käyttäminen

Kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeutta voivat mainittujen veronsaajien lisäksi käyttää Veronsaajien oikeudenvilvontayksiköstä riippumattomasti ne yksikön henkilöt, jotka tähän tehtävään on nimetty. Nämä henkilöt avustavat kuntaa, seurakuntaa ja Kansaneläkelaitosta muutoinkin oikeudenvilvontaan liittyvissä asioissa.

Suomen Kuntaliitto ry nimeää 1 momentissa tarkoitetut henkilöt Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön esityksestä. Nimeäminen voidaan erityisestä syystä peruuttaa samassa järjestyksessä kuin se on tehtykin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 1 ja 4 momentti, 125 §:n 3 momentti, 127 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 127 f §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 93 §:n 1 momentti laissa 1086/2014 ja 4 momentti laissa 1123/2022 ja 125 §:n 3 momentti laissa 1123/2022, 127 a §:n 2 momentti laissa 946/2008 ja 3 momentti laissa 377/2023 ja 127 f §:n 1 ja 2 momentti laissa 1132/2021, sekä lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 9 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 a §

Määräaikainen vuonna 2024 sovellettava rahastopoikkeus

Vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa ei kuitenkaan sovelleta 9 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 8 momenttia toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, sijoitusrahastolain (213/2019) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 17 kohdassa tarkoitettuun yhteissijoitusyritykseen sekä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun vaihtoehtorahastoon.

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuna. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 7 000 euroa ja

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuna. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 7 000 euroa ja

Voimassa oleva laki

vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 750 euroa (omavastuuosuus).

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 70 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 140 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut soviteltua työttömyysetuutta tai osittaista vanhempainrahaa, täysiä korvauskuukausia laskettaessa korvauspäivät muutetaan täysiksi korvauspäiviksi.

125 §

Työtulovähennys

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vähennyksen enimmäismäärää korotetaan:

1) 200 eurolla, jos verovelvollinen on ennen verovuoden alkua täyttänyt 60 vuotta, mutta ei kuitenkaan 62 vuotta;

2) 400 eurolla, jos verovelvollinen on ennen verovuoden alkua täyttänyt 62 vuotta, mutta ei kuitenkaan 65 vuotta;

3) 600 eurolla, jos verovelvollinen on täyttänyt 65 vuotta ennen verovuoden alkua.

127 a §

Kotitalousvähennys

Tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti säädetään arvonlisäverolain (1501/1993) 34–36 §:ssä verovapaaksi. Asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodin

Ehdotus

vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 900 euroa (omavastuuosuus).

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 80 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 160 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut soviteltua työttömyysetuutta tai osittaista vanhempainrahaa, täysiä korvauskuukausia laskettaessa korvauspäivät muutetaan täysiksi korvauspäiviksi.

125 §

Työtulovähennys

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vähennyksen enimmäismäärää korotetaan 1 200 eurolla, jos verovelvollinen on täyttänyt 65 vuotta ennen verovuoden alkua.

127 a §

Kotitalousvähennys

Tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti säädetään arvonlisäverolain (1501/1993) 34–36 §:ssä verovapaaksi. *Laillistetun fysioterapeutin antamaan fysio-*

Voimassa oleva laki

koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyötä. Tieto- ja viestintäteknii­kan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyh­teyksien asennus-, kunnossapito- ja opastus­työhön sovelletaan kuitenkin, mitä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä 1 mo­mentissa säädetään.

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, kunnan myöntämä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli tai lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai perusparannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavus­ tusta.

127 f §

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennyksen perusteita koskevat poikkeukset verovuosina 2022–2027

Poiketen siitä, mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2022 ja 2023 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin

Ehdotus

rapiaan ja laillistetun toimintaterapeutin antamaan toimintaterapiaan sovelletaan kuitenkin, mitä tavanomaisesta hoiva- ja hoitotyöstä 1 momentissa säädetään. Kotitalousvähennyksen edellytyksenä on, että palvelun suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu laillistettu fysioterapeutti tai laillistettu toimintaterapeutti ja palveluntuottajalla on sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) tarkoitettu oikeus tuottaa fysioterapia- tai toimintaterapiapalveluja. Asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodin koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyötä. Tieto- ja viestintäteknii­kan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyh­teyksien asennus-, kunnossapito- ja opastus­työhön sovelletaan kuitenkin, mitä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä 1 mo­mentissa säädetään.

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli tai lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai perusparannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavustusta. *Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos työsuoritus on maksettu työnantajalta saadulla tuloverosta vapaalla kohdennetulla maksuvälineellä kokonaan tai osittain.*

127 f §

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennyksen perusteita koskevat poikkeukset verovuosina 2022–2027

Poiketen siitä, mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2022–2024 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin

öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. Verovuosina 2024–2027 enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa.

Poiketen siitä, mitä 127 b §:n 1 ja 2 kohdassa säädetään, verovuosina 2022 ja 2023 verovelvollinen saa vähentää tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön osalta ja verovuosina 2022–2027 öljylämmityksestä luopumisen osalta:

1) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksamansa työnantajan sairausvakuutusmaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun sekä lisäksi 30 prosenttia maksamastaan palkasta;

2) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä enakkoperintälain 25 §:ssä tarkoitetulle enakkoperintärekisteriin merkitylle tuloveronalaista toimintaa harjoittavalle maksettusta työkorvauksesta 60 prosenttia; vastaava vähennys voidaan tehdä myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tehdystä työstä maksettusta työkorvauksesta, jos verovelvollinen osoittaa, ettei suorituksen saajalla ole enakkoperintälain 26 §:ssä tarkoitettuja laiminlyöntejä.

öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. Verovuosina 2025–2027 enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa.

Poiketen siitä, mitä 127 b §:n 1 ja 2 kohdassa säädetään, verovuosina 2022–2024 verovelvollinen saa vähentää tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön osalta ja verovuosina 2022–2027 öljylämmityksestä luopumisen osalta:

1) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksamansa työnantajan sairausvakuutusmaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun sekä lisäksi 30 prosenttia maksamastaan palkasta;

2) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä enakkoperintälain 25 §:ssä tarkoitetulle enakkoperintärekisteriin merkitylle tuloveronalaista toimintaa harjoittavalle maksettusta työkorvauksesta 60 prosenttia; vastaava vähennys voidaan tehdä myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tehdystä työstä maksettusta työkorvauksesta, jos verovelvollinen osoittaa, ettei suorituksen saajalla ole enakkoperintälain 26 §:ssä tarkoitettuja laiminlyöntejä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lain 9 a § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2024.*

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2024 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki

ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain (1551/1995) 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 975/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Ulkomailta tulevan palkansaajan määritelmä

Ulkomailta tulevan palkansaajan määritelmä

Verovelvollista pidetään ulkomailta tulevana palkansaajana enintään 48 kuukauden ajan tässä laissa tarkoitetun työskentelyn alkamisesta ja niin kauan kuin tämä työskentely on yhtäjaksoista.

Verovelvollista pidetään ulkomailta tulevana palkansaajana enintään 84 kuukauden ajan tässä laissa tarkoitetun työskentelyn alkamisesta ja niin kauan kuin tämä työskentely on yhtäjaksoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

4.

Laki

perintö- ja lahjaverolain 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 52 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1320/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

52 §

52 §

Maksamatta olevaa perintöveroa, sen korotusta ja viivästysseuraamusta ei kuitenkaan peritä ulosottoteitse eikä niiden perusteella haeta verovelvollisen asettamista konkurssiin eikä tietoa niistä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa (1346/1999) säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin kaksi vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä.

Maksamatta olevaa perintöveroa, sen korotusta ja viivästysseuraamusta ei kuitenkaan peritä ulosottoteitse eikä niiden perusteella haeta verovelvollisen asettamista konkurssiin eikä tietoa niistä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa (1346/1999) säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin *kymmenen* vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. *Edellä tarkoitettu maksamatta oleva vero vanhentuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 20 §:stä poiketen 12 vuoden kuluttua laskettuna sitä seuranneen vuoden alusta, jona vero on määrätty.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Jos verovelvollisuus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lakia sovelletaan kuitenkin myös, jos verovelvollisuus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa ja veron ensimmäinen eräpäivä on 1 päivänä tammikuuta 2024 tai sen jälkeen.

5.

Laki

Verohallinnosta annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 27 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

Kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeuden käyttäminen

Kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeuden käyttäminen

Kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeutta voivat mainittujen veronsaajien lisäksi käyttää Veronsaajien oikeudenvilvontayksiköstä riippumattomasti ne yksikön veroasiamiehet, jotka tähän tehtävään on nimetty. Nämä veroasiamiehet avustavat kuntaa, seurakuntaa ja Kansaneläkelaitosta muutoinkin oikeudenvilvontaan liittyvissä asioissa.

Suomen Kuntaliitto ry nimeää 1 momentissa tarkoitettut veroasiamiehet Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön esityksestä. Nimeäminen voidaan erityisestä syystä peruuttaa samassa järjestyksessä kuin se on tehtykin.

Kunnan, seurakunnan ja Kansaneläkelaitoksen muutoksenhakuoikeutta voivat mainittujen veronsaajien lisäksi käyttää Veronsaajien oikeudenvilvontayksiköstä riippumattomasti ne yksikön henkilöt, jotka tähän tehtävään on nimetty. Nämä henkilöt avustavat kuntaa, seurakuntaa ja Kansaneläkelaitosta muutoinkin oikeudenvilvontaan liittyvissä asioissa.

Suomen Kuntaliitto ry nimeää 1 momentissa tarkoitettut henkilöt Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön esityksestä. Nimeäminen voidaan erityisestä syystä peruuttaa samassa järjestyksessä kuin se on tehtykin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .